

Iz nekega zapisnika

V 16. številki Tribune z dne 24. oktobra 1962 smo pod naslovom Iz nekega zapisnika objavili članek o delu študentskih delovnih brigad v Študentskem naselju julija in avgusta letos. V tem članku smo obsojali delo upravnega odbora Študentskega naselja, posebno še v zvezi z nerealnim planiranjem in z dodeljevanjem nagrad vodstvenemu kadru delovne akcije v Študentskem naselju. Za osnovo nam je služil zapisnik seje upravnega odbora Študentskega naselja z dne 25. septembra 1962. V članku so se zaradi premajhne obrazloženosti točk v zapisniku pojavila napačno osvetljena dejstva. Uredništvo Tribune je po naknadnem preverjanju in na skupnem sestanku s člani upravnega odbora ŠN ugotovilo naslednja dejstva:

1. Planiranje količine prsti, ki je naraslo od 1000 na 6000 kub. m, je posledica objektivnih razmer. Zavod za izgradnjo Trga revolucije je namreč odstopil 5000 kub. m prsti, ki so jo porabili pri gradnji objektov.

2. Znesek 662.153 din, ki je v zapisniku UO naveden enkrat kot dohodek, drugič pa kot izguba, je nastal pri pretipkavanju zapisnika.

3. Pri dodeljevanju nagrad je UO ŠN vodilo načelo, da so s tem, ko niso dali izvajati del gradbenemu podjetju, prihranili približno 12.000.000 din, s tem pa, da so gradbena dela vodili študentje, pa 1.200.000 din, zato tudi odobrene nagrade niso v sorazmerju s prihrankom. Poleg tega je UO imel sklenjene pogodbe o tem s študenti.

4. UO je pojasnil, da s tem, ko so z nagrado 10.000 din nagradili oba komandanta brigad, niso kršili načela amaterizma delovnih brigad, posebno še, ker niso vnaprej vedeli, da bodo nagrajeni.

Uredništvo Tribune je ugotovilo, da so bila navedena dejstva enostransko prikazana in da zato ne moremo odločitve UO in vodenja finančnih poslov brigade oceniti kot neodgovorno razmetavanje družbenega denarja.

Kljub temu pa se uredništvo Tribune še vedno ne strinja z obrazložitvijo UO za dodelitev nagrad komandantom brigad in meni, da so odobrene denarne nagrade neupravičene, in da so s tem kršeni principi MDB.

Uredništvo Tribune ni imelo namena dvomiti v moralno politične kvalitete članov UO, želelo pa je opozoriti na napako pri njihovem delu. Mnenja smo, da je dolžnost našega lista, da tudi pri naših najbolj delovnih organih opozarja na napake in tako konstruktivno vpliva na njihovo odpravo.

Uredništvo Tribune je z zgornjim člankom zadostilo principom objektivnega prikazovanja dejstev in zato zaključuje to polemiko.

Portret v dežju

Foto: PAVEL KOLAVČIČ

tribuna

LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

Leto XII.
Ljubljana,
7. novembra 1962
Štev. 20

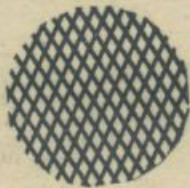
Sestanek z novinci na akademiji za glasbo

V dvorani akademije za glasbo je bil 25. oktobra prisrčen razgovor.

Odbor Zveze študentov na akademiji za glasbo je organiziral sestanek novincev, ki se ga je udeležil tudi rektor prof. Karel Rupl.

Študentje-novinci so spraševali o vsem, kar jih je zanimalo ob vpisu na akademijo. Odgovarjali so člani odbora Zveze študentov in rektor. Posebno so se zanimali za podatke o bogati diskoteki, ki je na akademiji in v kateri lahko vsak študent posluša dela svetovnih mojstrov. Ob koncu razgovora je rektor zaželel študentom mnogo uspehov pri študiju.

TODORČESKA JELICA

Servis za sobe

Vsak dan iščejo študentje s pomočjo časopisnih oglasov stanovanja, večkrat pa povprašujejo tudi na univerzitetnem odboru.

Da bi študentom, ki mnogokrat zaman iščejo sobe po Ljubljani, prihranili trud, je socialno-ekonomska komisija pri UO ZŠJ sklenila, da bo ustanovila servis za sobe.

Servis se bo v imenu študentov pri iskanju sob posluževal časopisnih oglasov in radia. Vse ponudbe bo sprejemala socialno-ekonomska komisija.

Študent, ki bo potreboval sobo, bo prišel na univerzitetni odbor, si izbral najboljšo ponudbo (zvedel bo tudi za ceno) in si potem sobo ogledal. Ko se bo vselil, bo to sporočil socialno-ekonomski komisiji, da bo ta lahko črtala sobo s seznama.

Servis bi bil le brezplačni posrednik in se ne bi pogajal s ponudniki o višini najemnine.

Dobro bi bilo, da bi študentje, ki so za servis zainteresirani, sporočili svoje predloge socialno-ekonomski komisiji.

KRŽAN JANEZ

Kaj zavira študijsko reformo:

Le malo študentov farmacije (odsek pri oddelku za kemijo fakultete za naravoslovje in tehnologijo) je do 4. oktobra 1962 uspešno opravilo vse pogoje in se vpisalo na drugo stopnjo. Gre za generacijo, ki se je vpisala na univerzo v letu 1960-61, ki prestaja preizkušnjo tudi na farmaciji. Problem se je pojavil, ko je generacija absolvirala prvo stopnjo...

Ze decembra so na sestanku farmacevtskega odseka študentski predstavniki predlagali, da odsek predloži dekanatu FNT predloge za izpite, ki naj bi bili pogoj za vpis študentov na drugo stopnjo. Tako so se dogovorili na sestanku in sprejeli tovrstni sklep. Toda dalj od sklepa ni prišlo. Če bi, bi danes ne zapisali, da večina študentov farmacije ne ve, če se bodo letos lahko vpisali na drugo stopnjo. Poglejmo si, kaj se je zgodilo potem, ko so sestanek zaključili. Sporazumeli so se o izpitih, ki naj bi bili pogoj za II. stopnjo. To sta bila dva obširna predmeta: organska kemija in materia medica, tretji izpit iz predmeta galenska farmacija pa naj bi študentje opravljali kasneje, na II. stopnji. Na sestanku v maju so odbrali še nekatere predmete iz ostalih sedmih predmetov in študentje so se v dobri veri tudi ustrezno pripravljali na izpite... Čez počitnice je v adalo zatišje. V začetku septembra pa so študentje začudeni in osupli brali na oglasni deski končne pogoje, ki jih zahteva fakulteta za vpis v drugo stopnjo. Pogoj je bil samo eden: vsi izpiti iz prve stopnje! Poleg izpitov iz drugega letnika je tako postal aktualen še izpit iz botanike, ki bi se po študijskem načrtu moral predavati že v prvem letniku, a so predavanja iz tega predmeta poslušali študentje še v 3. in 4. semestru. To pa je predstavljalo dodatno obremenitev, saj so študenti že tako preobremenjeni. Na osnovi podatkov, ki jih je dala analiza, katero je izvedlo združenje študentov farmacije, lahko ugotovimo, da je imel drugi letnik v zimskem semestru 27 ur predavanja in 14 ur vaj, v letnem pa 24 ur predavanja in 17 ur vaj na teden.

Na skupščini študentov na FNT se je bivši dekan povsem strinjal s predlogom farmacevtov, da se vprašanje študijskih pogojev zanje čimprej in meritorno reši. Profesorji so pritrdili predstavniku farmaceutov, ki je obrazložil težave svojih kolegov, in predlagali, da zadevo reši uprava odseka za farmacijo, ki naj obrazloži ne-

Zmeda na farmaciji

predloge posreduje študijski komisiji pri FNT. To delo pa bi moral opraviti predstojnik odseka mag. Pavel Bohinc. Tovariš mag. Bohinc se je strinjal s predlogi študentov, a kot funkcionar odsekove uprave ni storil dovolj. Imel je možnost stalnega urgiranja pri študijski komisiji fakultete za naravoslovje in tehnologijo, kar bi pomenilo začetek ugodnega reševanja problema. Podpisal je samo prošnjo (in še to sedaj, ko so študentje naslovili novo vlogo dekanatu fakultete) in pristavil kratko priporočilo. Praviijo, da je bilo to storjeno šele na opombo oziroma na vprašanje predstojnika fakultete na seji fakultetne uprave.

Ni naš namen, da bi obtoževali in se v nedogled spraševali. Pred sabo vidimo le razočaranega študenta, ki se je v dobri veri pripravljaj in opravljaj izpite, da bi se lahko vpisal na II. stopnjo. Vidimo pa tudi ozadje in ljudi, ki ne vrše svoje kompetence, vidimo ignorantski odnos do študija in študijske problematike. Vemo pa tudi, da je tov. mag. Bohinc več mesecev odlašal in odlašal z izdelavo predlogov, ki naj bi bili potrjeni ali pa zavrnjeni — to bi bilo pač vseeno. Menda je najhuje puščati študenta v negotovosti. Če bi vedeli študentje, da so pogoj za vpis v tretji letnik vsi izpiti iz prve stopnje, bi se potrudili in opravili najbrž vse, a zanašali so se na obljube, ki so zvodenele in mečejo slabo luč na tiste, ki so jih izrekli.

Študentska organizacija na farmaciji se je trudila. Njej vse priznanje in pozornost. Njeni predstavniki so sklicevali sestanke in spraševali o svojih prošnjah na dekanatu ter se zanimali pri dekanu fakultete. Toda tam so našli vedno isti odgovor: vaš odsek... itd...

Tako spet razpravljamo o pogojnem vpisu. Farmacevti so upravi odseka, upravi oddelka in študijski komisiji pri FS FNT predlagali, da bi se dovolil vpis na drugo stopnjo do 6. semestra, ker o nasvetu ne-

katerih, naj predo za eno leto v prakso, nihče ne razmišlja. S tem bi samo zavlačevali študij in nastale bi težke situacije za posameznike, ker je večina vezana na študentske študije.

In še nekaj moramo ob koncu povedati: študentje farmacije imajo zelo težke študijske pogoje. Na prvem mestu so prostori v stavbi v Vegovi ulici in vaje, ki jih morajo opraviti v turnusih. Znano nam je, da so imeli lanski slušatelji v teh turnusih 49 ur tedensko, od tega 25 ur vaj in 24 ur predavanja. Študijski program II. letnika pa je še tako prirojen, da so morali opravljati na koncu šolskega leta 8 izpitov, ker so se samo predavanja iz enega predmeta končala ob semestru. Študentje so imeli razbit urnik in so preždeli ves dan na fakulteti ali v parku, ker zanje ni prostora oz. učilnice, v kateri bi lahko študirali.

Kmalu pa oi ta navajanja zasenčila osrednji problem našega zapisa: zmeda na farmaciji in posledica prostorov, urnika, turnusov, nadomestnih predavanj ali morda neresnosti študentov in slabih učnih uspehov. Nel Zmešnjava se je začela, ko so študentje prebrali obvestilo na oglasni deski. Njihov predstojnik po upravni liniji ni ničesar pokrenil, odlašal je z rešitvijo problema in pokazal čuden odnos do družbenega upravljanja na fakulteti.

Kaj hočemo

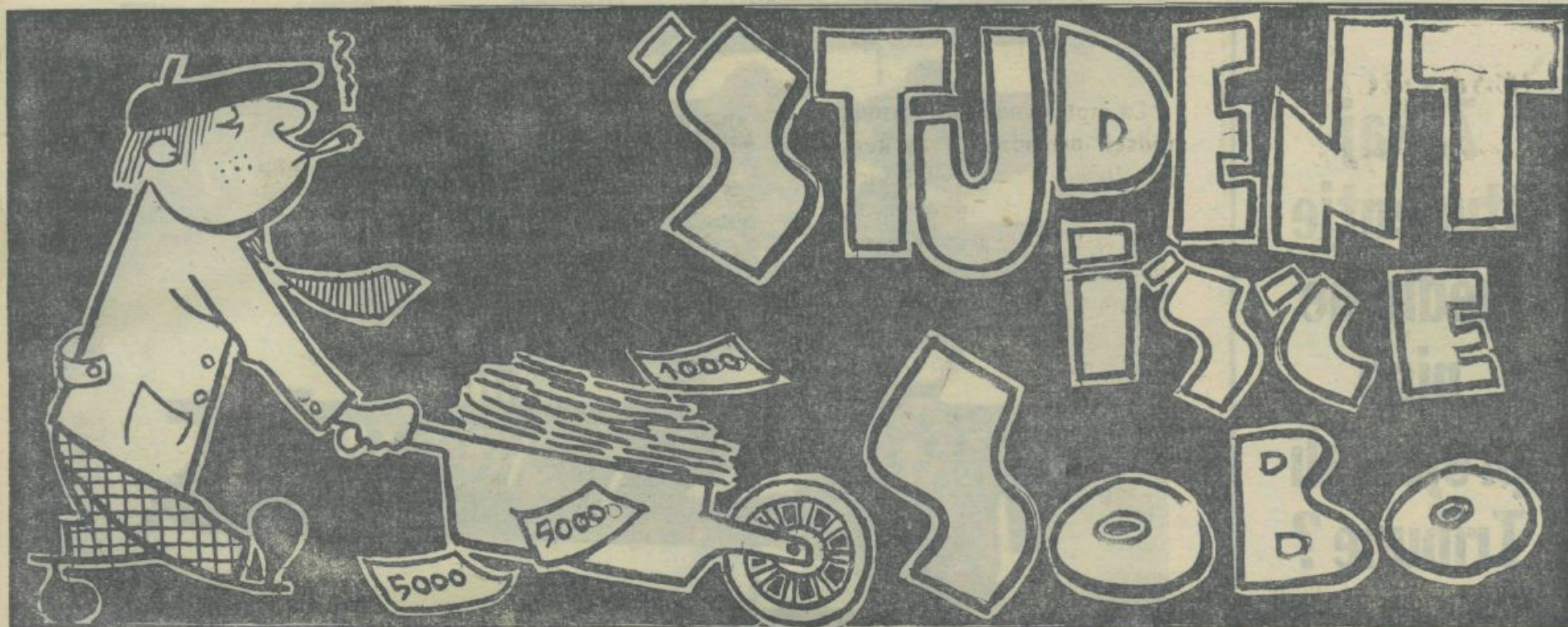
Borimo se za to, da je vsakemu študentu že ob vpisu znano, katero smer si lahko izbere. Če danes tega še ni, pa lahko vsaj zahtevamo, da fakultete izdelajo načrt, ki naj bo jase in dokončen, vsaj do konca leta. Ne maramo neorientiranih študentov, ne maramo birokratskih odnosov na fakulteti, ne maramo, da bi žonglirali z leti, usodami in študijsko reformo.

Morda bo ta zapis le pripomogel k temu, da se študijski reformi na farmaciji da končno ustrežno obliko. TAM

BREZ

BESED

Odločili smo se za akcijo: v časopis smo dali oglas, da študent s Štajerske išče sobo v Ljubljani. Po možnosti, je pisalo, inštruira matematiko in fiziko... Na oglas je prišlo osem ponudb. Druga anonisa je bila za dekletko iz Trsta pod šifro »Trsta«. Oglasilo se je devet pisanih ponudnikov.

Akcija se je začela... Najprej se je bilo treba naučiti obnašati, potem smo izmislili novi imeni in se začeli učiti narečja. Dekle je vadila tržaščino z vsemi nerodnostmi tega dialekta, fant pa se je »zdresiral«, da se mu je zdelo, kot da je 10 let v Savinjski dolini...

Opiraj dekle kamr'co...

Znanec so na meni vse popoldne trenirale svoje frizerske in maskerske sposobnosti in nazadnje sem bila nalepotičena boljše kot vsaka prava Tržačanka. Na roki so se mi svetili spojeni prstani, spodobila sem si »eno blazno nobel« torbico, da sem bila res kot iz Trsta. Neugodno sem se počutila, ko sem z belo kuverto v roki pritiskala na zvonec... v stanovanjski hiši nasproti hotela Lev... »kako je pisalo na vabilu. Odpre mi kot jaz našminkana gospa. Po nekaj uvodnih besedah in odvečnih komplimentih mi pokaže sobo. Parket je lep, preproga na tleh je gotovo zelo draga. To je prava opremljena soba za študentko. Gospa našteva: »Tukaj je kopalnica, gospodična, lahko jo boste vedno uporabljali... kuhinja, če si boste kdaj kaj skuhal, tu imamo balkonček z razgledom na mesto...« Vprašam za obiske. Preveč zaželeni niso, mi pravi, a če pride kakšna prijateljica, ne bom huda. Na koncu pobaram za ceno. Gospa predlaga, naj jaz povem, koliko bi bila pripravljena plačati. Sama se previdno izmika, končno pravi, da bi se ji sedem tisočakov na mesec ne zdelo preveč. Vprašam še, če bi sobo oddala pod istimi pogoji moji prijateljici iz Celja. Začne motoviliti, da se je že oglašila neka njena znanka, ki išče sobo za svojo znanko, pa da bi bile z oddajo sobe zanj same sitnosti itd....

Sem fantič zelenega Štajerja...

Obetal se mi je stanovanje pri gospe, ki nosi naslov inženir. Pod noč pozvonim v novem bloku in se predstavim z lažnim imenom. Gospa ing. je sama in stanovanje ima tako, kot da bi v sobah napravili atentat. Čez zaboje, čevlje in smetišnico stopim do sobice, o kateri bo tekla beseda. Pohištvo je starejšega datuma, prostora je bore malo. Ona ima dober posluš in zapazi moj primorski naglas. Negotovo se izvele iz zadrege. Govoriva o sobi in kmalu vprašam za ceno. Rekel sem ji, da bi rad v tej čumnatosti sam stanoval. »Z morem sva se dogovorila,« reče in pogleda skozi leče, »da bova sobo oddala za 8000 dinarjev...« Molčim in sprašujem dalje. Pove mi, da bom posebej plačeval električni tok. Če bom hotel kuriti, si bom moral kupiti drva, če se bom želel umiti in skopati, bom moral plačati porabo vode in plina za bojler, če bom hotel v stanovanje, si bom moral pred vrati sezuti čevlje, če bom kdaj lačen, si bom smel postreči samo v kuhinji, če bom hotel imeti čisto, si bom moral pomesti, če bom vključil električno pečico, bom moral paziti, da se pod ne bo zažgal, da pečica ne bo preveč blizu pohištva, ki je drag spomin, in še nešteto drugih pogojev. Obiski? Samo starši... Brez hrupe se poslovim. Premišljuje o mladi gospe inženirki, ki je mislila (in najbrž še misli), da študente lahko molze. Mislim sem na gospo inženirko, ki je pozabila, da je bila tudi sama nekoč študent.

Neizprosne gospodinjne in gospodarji ljubljanski Tisočaki za revščino

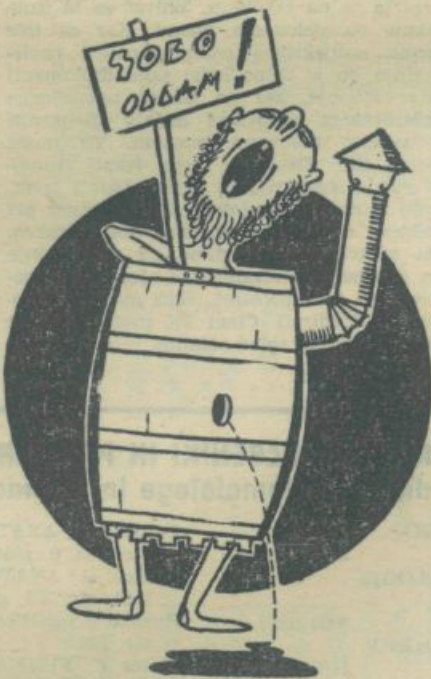
Študent naj plača, a naj ne postavlja nobenih pogojev
Pri vprašanju obiskov prvo vznemirjenje

V Ljubljani ni težko dobiti sobe, če ponudiš 7000 dinarjev...

Dekle na Prešernovi cesti

Odpre mi gospodinja, ki je lepo oblečena in takoj napravi vtis, da je pričakovala moj obisk. Vodi me v okusno opremljeno dnevno sobo, kjer izmenjava par stavkov. Vsaka druga beseda je Trst. Malce sem razočarana, ko mi pokaže sobo, v katero naj bi se vselila. Prostorna je, a zidovi so lisasti, pohištvo je starinsko in obrabljeno, mimogrede ugotovim, da tudi pod sumljivo škriplje, kar dela žalosten vtis.

»Soba stane deset tisoč,« pravi gospodinja. »Mnogi so me že spraševali, pa je nisem hotela oddati. Najbrž sem jo hranila za vas... Soba je velika, lega odlična, v centru... Seveda, študentje bi radi

sobo za 3000 din. Kaj pa mislite! Za tri tisoč so sobe v Zgornji Šiški...

Potem pridejo na vrsto še drugi pogoji. Kopalnica? »Ne, trenutno je še nimamo,« pravi gospa. V kuhinjo, pripomni, je bolje, da ne vstopam. »Saj razumete, kako je...« reče nedoločno.

Gospa prijazno pojasni, da ji lahko plačujem tudi v lirah. »Mi gremo vsako leto v Italijo,« reče in prvič omeni moža, »pa nam pride prav, veste, nam je zato vseeno...« Na koncu se izkaže, da ji le ni tako vseeno — morala bi ji plačati za prva dva meseca vnaprej (posveti se mi: kopalnica!) in to v dinarjih, potem pa v lirah. Ah, ta valuta!

Obrtnik v Šentvidu

Prvič sva si pogledala iz oči v oči, ko sem stopil na dorišče. Popeljal me je po ozkih stopnicah do sobe, ki je bila lično opremljena. Skozil zavese je sijal dan in svetloba se je igrala na preprogah, ki so najbrž zagledale beli dan že v stari Jugoslaviji. Za sobico na robu mesta bi plačeval po 4000 dinarjev na mesec, zaradi sigurnosti pa še akontacijo za pol meseca vnaprej. Poslušal sem in na koncu skomignil z rameni. Vprašal sem, če bi lahko kdaj koga sprejel na obisk. Zdal se je prvič oglašila tudi terciarska gospodinja:

»Naša hiša je na dobrem glasu. Naša hiša ni javna hiša. Pri sosedu so vzeli nekega študenta na stanovanje. Čez par mesecev je kar vsak dan spala pri njem neka študentka. Ko se je začela širiti, sta se vzela in zdaj imajo celo stanovanje posceno od tistega pamža. Ven jih pa ne morejo spraviti, ker so pri nas tako čudni zakoni...« Rekel sem, da mi je stric podaril televizor in bi ga rad namestil v sobi. Tedaj sta začela »jamrati«, da sobe ne bosta oddala, in da hočeta imeti mir. Gospodinja je še pristavila, da ne bo za nobenim čistila, ker ona ni nikomur dekla. Poslovil sem se nanagloma in prepustil, da sta se zakonca znesla drug nad drugim. Sodil bi, da je ženina obveljala...

Tržačanka gđ. Venturini

Spet sem na Prešernovi. Pozvonim na vratih vrtni vile. In na oknu se prikaže obraz starejše gospe. Čez par minut mi odpre, povabi v sobo in me povabi, naj sedem. Ponudi mi udoben naslonjač. Jač. Gospa govori čudno srbohrvaščino, ki jo nespretno meša s slovenščino. Delam se, kot da ne razumem vsega, zato teče pogovor bolj počasi.

»Da najpre porazgovarimo,« je rekla in se usedla nasproti. Spraševala me je o mojih namišljenih starših, o mojem osebnem življenju. Ko mi je bilo najbolj vroče, sem prižgala cigareto in to jo je osupnilo. Zanimala se je za mojega tržaškega očeta, ki je solastnik konfekcijske tovarne. O njem in o starših sem povedala celo pravljico in se vmes spraševala, kako morem tako lagati. Ko sva prešle na »konkretno«, je gospa rekla, da se bom morala lepo obnašati. »Mi smo jedna od boljših kuč,« pravi domišljavo, »muž je funkcionar...« Ne želita, da bi se iz njune hiše karkoli slišalo. »Da bi služkinje govorile po uglima,« Zato seveda vsakršni obiski odpadejo. Kaka prijateljica lahko pride kdaj, ampak — čim manj tem bolje. Če prihajajo ljudje v hišo, se vse umaže, postrežnica je pa stara in ne zmore teškega dela... Pokazala mi je sobo. Razočarala me je: po tisti čudoviti dnevni sobi je ta videti več kot revščina. Pohištva je malo: omara, oguljena okrogla miza na sredji sobe, prazna železna postelja. »Posteljnine nimam,« je rekla gospodarica, kot da bi to ne bilo pomembno, »tudi posteljnih vložkov ne...« Nazadnje sem zvedela, da stane soba pet »čukov«. V mislih sem prišla še vse stroške, ki bi jih imela s kurjavo, elektriko itd. in še vprašala, če bi to sobo lahko odstopila prijateljici iz Celja. Ker gospe nisem mogla postreči z nobenim celjskim »boljšim« imenom, je menila, da bi morala deklico videti in »porazgovarati«. Končno mi je še rekla, da bi bila bolj zadovoljna, če bi imela za podnajemnico dekletko iz tržaške družine. Ta so najbrž bolj vzgojena od naših punc!

Pet fantov in eden

Ponudba je bila in se je glasila za strogi center. Sem šteje po mnenju ponudnika tudi Trubarjeva ulica. Povzpel sem se po vegastih in razpadlih stopnicah in potikal na vrata, ki bi jim le s težavo mogel določiti barvo. Odprli so mi plašni otroci. Mamica je šla na trg. Obrnem se in zagledam sosedo, ki pere sadje in kornaj čaka, da jo bom ogovoril.

»Vi ste prišli vprašat za stanovanje, ugame in začne pripovedovati o sosedih, ki

oddaja sobo. Zvem, da v sobi že spi pet fantov. Dva sta študenta, ostali delavci. Jaz bi bil šesti. V sobi so samo postelje (o tem se pozneje tudi prepričam), pod posteljo so nogavice in čevlji, obleke visijo kot v Kalabriji. Voham duh po domačih živalih. Zdi se mi, da v hiši gospodarijo zraven gospodarjev tudi miške. Za leglo plačujejo fantje vsak po 3000 din. Poslovim se od zgovorne sosedice in pocukam za rokav enega od stanovalcev, ki je prišel po stopnicah. Povedal mi je, da se ni dolgo v Ljubljani, da pa bo kmalu šel na boljše. Pravi, da nihče ne ostane za dolgo v tej podrtiji. Verjel sem mu, ko sva se poslovila.

Tržačanka naj bi tudi kaj prišvercala

Gospodinja je profesorica in poučuje jezike, pa ni odkrila, da nisem Tržačanka. »Zal, gospodična,« mi pravi »sobe najbrž ne bomo oddali; to sem napravila na svojo pest in mož se je jezil. Upam, da ste dobili dosti ponudb in da boste že našli kaj za vas primerne...«

»Seveda sem dobila precej ponudb,« sem rekla »in čudim se, zakaj tujka v Ljubljani prej dobi sobo kot slovensko dekletko...«

»Mislim,« je menila precej hladnokrvno, »da ste tujci bolj... korektni. Ko sem napisala ponudbo za vaš oglas, nisem mislila na to, da bi mi kot Tržačanka kaj prinesli izza meje, saj potujeva z možem vsako leto v Italijo. «No, no,« se je obotavljala pokazati prave karte, »saj ne rečem, kakšno malenkost, ki jo daš mimogrede v žep...« (V žep lahko daš tudi neke malenkosti, ki precej stanejo...)

Cena za sobo: sama je ni hotela povedati. Na slepo sem rekla sedem tisoč. Rekla je, da je sedem tisoč dinarjev veliko in ni veliko, kakor se vzame. Očitno ji je bilo premalo...

Še in še bi lahko pripovedovali, kako se je dogajalo. Toda bilo bi preveč enolično, ker je tudi za Tržačanko in fanta iz Savinjske doline bilo dolgočasno. Vedno iste besede in pogovor o denarju. Težki tisočaki v zameno za neekvivalentno posteljo pri ljubljanskih gospodinjah. Za oba je bilo vse le pravljica, ki je minila, ko je bilo konec obiska, za nekatere naše študente pa je to gola resničnost. Dajejo polovico stipendije, da lahko plačajo stanarino. Iz vsega, kar sta opazila naša popotnika, lahko zberemo nekaj misli in postavimo nekoliko vprašanj:

ALI... sanitarna inšpekcija meni, da nima pravice pogledati, v kakšnih sanitarnih pogojih živijo podnajemniki, med njimi tudi študentje! ... bo še dolgo trajalo, da bodo nekateri ljudje pri nas živeli od denarja podnajemnikov?

... so kakšna pravila, ki določajo, koliko kubičnih metrov zraka pripada vsakemu stanovalcu v sobi? ... lahko upamo, da bomo imeli v bližnji bodočnosti dovolj študentskih domov, kamor bomo po zmernih cenah lahko namestili vso (ali vsaj večji del) študentovsko armado? ... ne bi pristojni organi začeli razmišljati o tem, kako bi ljudi, ki vlečejo nesorazmerne stanarine iz žepov podnajemnikov, tudi kaznovali?

... ljubljanske gospodinjne in gospodarji nimajo niti mere niti srca?

MARIJA CIGALE
TADEJ MUNIH

Zakaj študentje medicine niso prejimali Tribune?

Na vseh fakultetah ljubljanske univerze (razen na medicinski) se je začel redni vpis 20. septembra in je večinoma trajal še cel oktober. Ob vpisu so študentje plačali tudi celoletno naročnino in obenem napisali na poseben formular naslov, na katerega želijo dobivati Tribuno.

Studentje na medicinski fakulteti (prvi in drugi letnik) niso prejeli prvih štirih številčk našega lista, zato se je med njimi kmalu pojavilo negotovanje in zmeraj ostreje pripombe in kritike na račun dozdavnega malomarnega poslovanja uprave Turibune. Toda, ali je bila kriva res uprava Tribune? Saj tudi pri najboljši volji ne more odposlati lista svojim naročnikom, če nima njihovih naslovov. Lansko leto na medicini, kljub mnogim intervencijam, skoraj ni bilo naročnikov in zato tudi letos ni šel nihče izmed članov redakcije na dekanat fakultete. Pa četudi bi šel, bi na dekanatu ničesar ne opravil, ker se je letos nekdo izmed članov fakultetnega odbora »zmotil«, kot je bilo rečeno na letni skupščini ZSJ na medicini 18. oktobra 1962, in pobral naročnino za Tribuno od študentov prvega in drugega letnika.

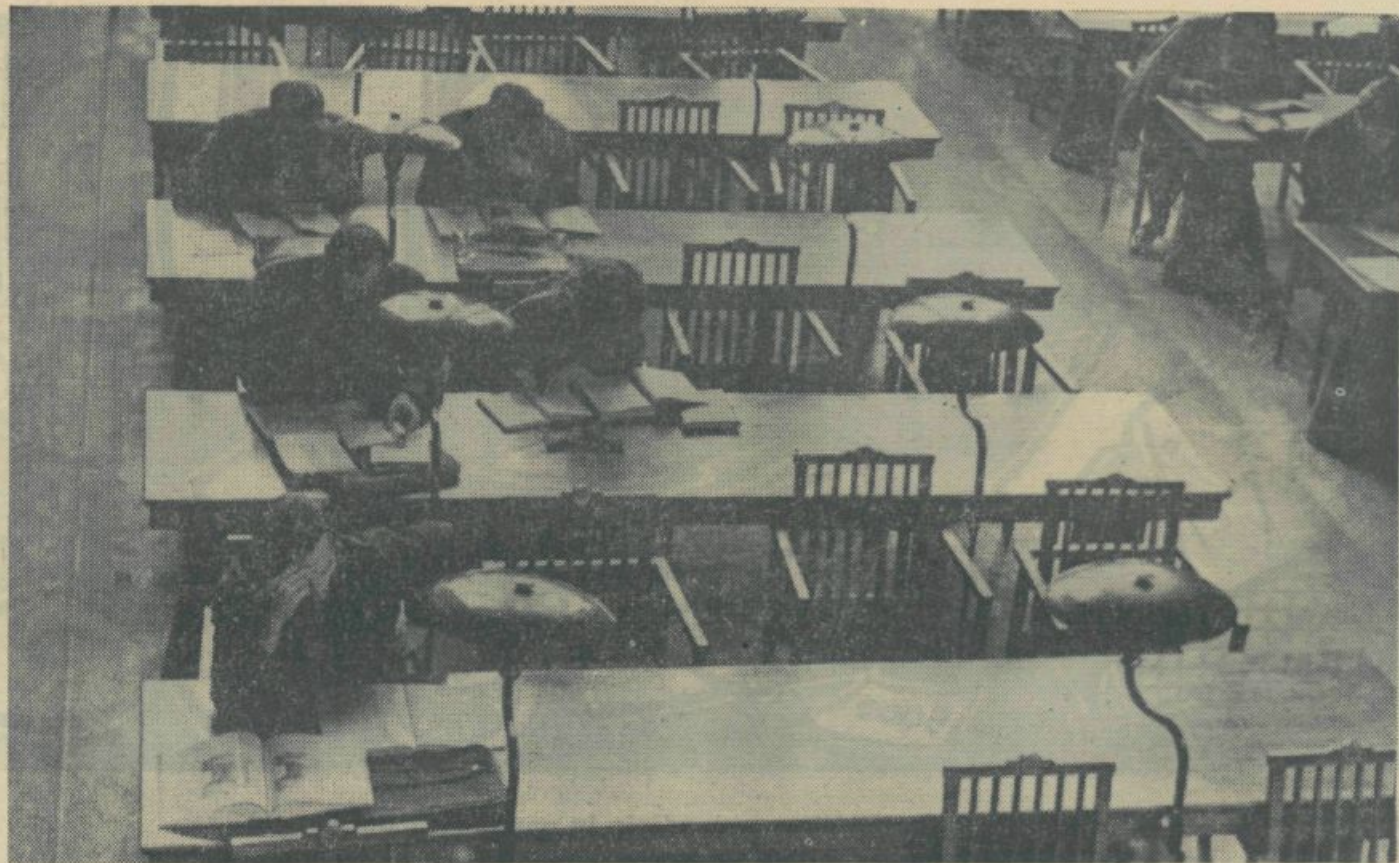
Letošnji vpis se je na medicini končal že sredi septembra in je bilo več kot dovolj časa za to, da bi lahko prišel seznam z naslovi na uredništvo Tribune še pred izidom 1. številke. Tako pa na uredništvu vse do skupščine medicincev nihče ni vedel, da 384 študentov upravičeno pričakuje časopis, ki so ga pravočasno plačali.

Takoj se je začela akcija uprave Tribune, s katero je hotela čimprej dobiti seznam z naslovi naročnikov. Predstavniku Tribune so 22. oktobra na fakultetnem odboru obljubili, da bodo že naslednji dan dostavili seznam naročnikov upravi našega lista. Kljub trikratni ponovni osebni intervenciji in ponovnim obljubam članov fakultetnega vodstva Zveze študentov v naslednjem tednu je neka tovarišica prinesla seznam šele v sredo, 31. oktobra!

Tako se je zgodilo, da skoraj 400 študentov ni prejelo svojega glasila, čeprav so ga pravočasno plačali. Sprašujemo se, ali ni bilo dovolj časa, da bi tovariši iz fakultetnega odbora pravočasno obvestili Tribuno o pobrani naročnini (pobrana je bila že v septembru!) in povedali, kje in kdaj bi lahko dobili seznam, če ga že sami niso mogli prinesiti. Kako je to mogoče, da je kljub mnogim intervencijam v FO ZSJ seznam z naslovi potoval kar 10 dni, čeprav sta uredništvo Tribune in FO oddaljena le za 5 minut hoda. V tem času je izšla nova številka, ki jo omenjeni naročniki zaradi omenjene zamude spet niso prejeli.

Zdi se nam, da je čut za odgovornost med člani FO na medicini močno oslabil. Nekateri se očitno ne zavedajo, da s tako malomarnim in neodgovornim opravljanjem dela, ki jim je zaupano, ne škodijo samo ugledu Tribune, ampak celotni organizaciji Zveze študentov na ljubljanski univerzi.

UREDNIŠTVO

Letna konferenca ZKS strojnikov

Kontrola izvrševanja sprejetih sklepov.

— Podpirati stopenjski študij. — Razpravljanje o predosnutku ustave med študenti. — Prihodnje leto spet lastno brigado. — Sestanke je treba dobro pripraviti, da se ne zavlečejo pozno v noč.

Sekretar FK Anđeljković je izčrpno poročal o delu v obdobju od prejšnje do sedanje konference, ki je potekalo v znamenju aktivizacije, povečane prizadevnosti vsakega posameznika med študenti, zlasti v pogojih stopenjskega študija.

Poudaril je, da so se zavzeli za načela Plenuma: preobremenjene so razrešili nekaterih dolžnosti, notranje učvrščevali organizacijo ipd. Predvsem pa se je zavzel za kontrolo izvrševanja sprejetih sklepov, da ne bo to zgolj formalno zadovoljevanje nalog, temveč temeljito vse vnaprej pripravljeno, kajti razni sestanki se le prevečkrat zavlečejo pozno v noč, ker tečejo, kot pač trenutno kaže.

Poudaril je, da so poostri kriterije za sprejem v ZK, zato so sprejeli le štiri nove člane; mnogo večjo pozornost pa so posvetili notranji učvrstitvi in ureditvi organizacije. Opozoril je na take anomalije, kot je zaverovanost v svojo osnovno organizacijo, ne da bi pogledali, kako drugje delajo, zlasti velja to za praktike in člane, ki so honorarno zaposleni, pa v svojem podjetju nikoli ne prisostvu-

jejo sestankom osnovnih organizacij ali DS.

Aktiv profesorjev je skrbel predvsem za udržitve samoupravljanja, reformo študija, problem nagrajevanja ipd. Dobršen del referata je posvetil stopenjskemu študiju in pri tem naglasil, da so bili prav najaktivnejši letniki tudi pri študiju najprizadevnejši. Zato torej družbenopolitična dejavnost ne more biti ovira za uspešen študij. Politično nezainteresirane sicer ne smemo prisiljevati, moramo pa jim pomagati pri osveščanju — analogija s predvojno politično nezainteresirano mladino je plehka in izvira iz lagodnosti.

Bistvena pa je ugotovitev, da je reforma v osnovi uspela, da pa obratnega inženirja ne da fakulteta, temveč se ta izoblikuje na delovnem mestu. Kar se tiče kritik subjektivne reakcionarnosti proizvodnje, so je delno krivi sami diplomanti prve stopnje, ker se zaradi nekakšnega inženirskega cehovstva nočejo sprijazniti z vsakim delovnim mestom. Tu mora delati ZK. Zlasti je treba iskati tesnejši stik z industrijo in modernizirati pouk, zato morata organizaciji ZSJ vstrajati pri zahtevi, da morajo asistenti imeti prakso, da se tako ne izoliramo od proizvodnje in družbene povezanosti z njo. Velik problem so tudi prostori, zato moramo čimprej doštudirati. Člani ZK morajo v tem pogledu dajati zgled ostalim.

Kljub številnim diskutantom pa se je razprava vrtela samo okoli nekaterih preteklih nalog, manj pa o bistvenih nalogah ZK med študenti in v sami organizaciji, kot je delno nakazal ing. Cvetaš. Kadrovske referenti v vsem letu niso imeli skupnega sestanka, posamezni aktivisti so na novih dolžnostih zatajili, za kar je delno kriv komite, ker jih ni pripravil za delo, zato o tej zamenjavi ne smemo delati prenaprjenih sodb.

Konferenca je končno izrekla pohvalo strojniški brigadi, ki je prejela vsa možna priznanja, na trasi in v Naselju. K brigadirjem so prihajali tudi profesorji, da so lahko opravili okoli štirideset izpitov. Vsekakor zelo pohvalno.

Konferenca se je skladno odvijala, le v nekem trenutku je kazalo, da se bo izrodila, zvrtničena ob enem problemu: kandidatura FK strojnikov za novega sekretarja UK je bila odbita. Burna diskusija je sicer porok za zavzetost, ki je bolj merila za prizadetost kot pa tehtnost. Nedvomno pa so načela, po katerih so kandidirali tov. Martina Greifa, pozitivna in vredna upoštevanja.

V en stavek ni mogoče strniti ocene, obeležje konference pa lahko označimo z vesedami: sproščeno in odkrito razpravljanje.

Vuga Lucijan

NAJNOVEJŠI UČBENIKI IN PRIROČNIKI za medicince, stomatologe in farmacevte

Tasovac S. i saradnici: PORODITELJSTVO, 1962, str. 569, p. platno	2000 din	Perović D.: ANATOMIJA ČOVJEKA, knjiga I., str. 369, p. platno	1080 din
Karakašević B. i saradnici: MIKROBIOLOGIJA I PARAZITOLOGIJA, 1962, str. 778, platno	3000 din	Perović D.: ANATOMIJA ČOVJEKA, knjiga II., 1961, str. 301, p. platno	880 din
Major R. H.-Delp M. H.: FIZIČKA DIJAGNOSTIKA, 1961, str. 360, platno	1400 din	Ružičić U.: ISHRANA ODOJČETA, 1962, str. 196	540 din
Žemva Miha i Žemva Mimica: KLINIČKA BIOHEMIJA, 1961, str. 543, platno	2800 din	Pinter T.: FIZIKALNA KEMIJA, 1958, str. 278	550 din
Dorfman V. A.-Karamonov A. A.-Eskin I. A.: OPSTA BIOLOGIJA, 1962, str. 314	1250 din	Simić B.: HIGIJENA ISHRANA SA OSNOVAMA DIJETETIKE, 1960, str. 246	560 din
Ignjačev Z.: PATOLOŠKOANATOMSKI PRAKTIKUM, 1962, str. 142	500 din	Jovanović D. K.-Kirić D. M.: FIZIKA ZA MEDICINARE I STOMATOLOGE, II deo, 1961, str. 276	760 din
Bikov K. M. i drugi: UDŽBENIK FIZIOLOGIJE, 1960, str. 842	2200 din	Jakovljević S.: OPSTA BOTANIKA, 1960, str. 303	700 din
Jevtić D.: SUDSKA PSIHIOPATOLOGIJA, 1960, str. 551	1200 din	Klajn V.: NEUROZE — TEORIJA I KLINIČKA PRAKSA, 1962, str. 299	1400 din
Milovanović M.: SUDSKA MEDICINA, 1960, str. 408, p. platno	1300 din	*** IZABRANA POGLAVJA VOJNE PSIHOLOGIJE, 1962, str. 367	
Lopašić R.-Bethelheim S.-Dogan S.: PSIHIJATRIJA, 1961, str. 423, p. platno	1150 din	KMALU IZIDE:	
Grmek M. D.: UVOD U MEDICINU, 1961, str. 172	600 din	Božović B.: KLINIČKA ENDOKRINOLOGIJA	
Abrikosov A. I.: OSNOVI OPSTE PATOLOŠKE ANATOMIJE, 1960, str. 299	640 din	Stojiljković S.: MEDICINSKA PSIHOLOGIJA I PSIHIJATRIJA	
Abrikosov A. I.: OSNOVI SPECIJALNE PATOLOŠKE ANATOMIJE, 1961, str. 328	1200 din	Vlatković B.: HISTOLOGIJA — Čelijica i tkiva — II. izdaja	
Nešković M.: PRAKTIČKA NASTAVA IZ FIZIOLOGIJE, 1959, str. 302	670 din	Radojčić B.: KLINIČKA NEUROLOGIJA	
		Duančić V.: OSNOVI HISTOLOGIJE ČOVJEKA	
		Stanojević V.: ISTORIJA MEDICINE, II. izdaja	

KNJIGE LAHKO KUPITE V VSEH KNJIGARNAH V DRŽAVI ALI NAROČITE PRI IZDATAJELJU

»MEDICINSKA KNJIGA«

Prodajni oddelek: Beograd, Bojanska 24
Poslovna enota: Zagreb, Ruzveltov trg 4

Študijska podkomisija komisije za mednarodne stike UO ZŠJ in uredništvo Tribune razpisujeta nagradni natečaj pod naslovom

ŠTUDENT — SVETOVNI POTNIK

Sestavki naj vsebujejo družbene, gospodarske in politične zanimivosti dežel, po katerih potujejo naši študentje.

Prispevke pošljite do 31. XII. na naslov: Komisija za mednarodne zveze pri UO ZŠJ (Natečaj), Ljubljana, Poljanska 6.

Uredništvo Tribune si pridržuje pravico, da objavi najboljše prispevke. S tem natečajem želimo povečati zanimanje za vse vrste mednarodnih dejavnosti. Razpisujemo naslednje nagrade: 1. nagrada 10.000 (deset tisoč), 2. nagrada 8000 (osem tisoč) in 3. nagrada 5000 (pet tisoč) dinarjev.

Turneja v Egipt

V nedeljo so z zagrebškega letališča odpotovali v Afriko, točneje v Egipt, člani študentskega kulturno — umetniškega društva Akademik iz Ljubljane. O turneji je bilo že veliko govora. Med drugim je o turneji pred časom pisal tudi naš list. Zanimale so nas podrobnosti o gostovanju Akademikovih skupin in v ta namen smo poprosili Akademikovega podpredsednika Zvonimirja Bertoka za krajši razgovor.

»Koliko skupin odpotuje v Egipt?»

»Na turnejo odpotujejo: Primorski akademski zbor »Vinko Vodopivec«, akademska folklorna skupina »France Marolt« in Koroški oktet. Te skupine sestavljajo tako imenovani prvi program. Drugi program pa sestavljajo člani jazz orkestra »Ac hoc« s pevcem Ninom Robičem. Tako bomo lahko nastopali v enem mestu istočasno z dvema programoma.«

»Koliko časa bo trajala turneja in katera mesta boste obiskali?»

»Turneja bo trajala od 5. do 27. novembra. Najprej se bomo ustavili v Kairu, kjer bomo gostovali šest ali sedem dni. Potem pride na vrsto še Aleksandrija, Asjut in Luksor. Na povratku se bomo ustavili v Grčiji, kjer bomo imeli, kot predvidevamo, dva nastopa. V Egipt odpotujemo na povabilo Zveze mladinskih organizacij ZAR. Morda vas bo zanimalo tudi to, da imamo še isti večer, ko dopotujemo v Kairo, že prvi nastop v okviru prvega programa, to je, obeh pevskih zborov in folklorne skupine »France Marolt«. V Kairu bomo nastopali za delavce, študente, kulturne in politične delavce. Verjetno bomo imeli koncert tudi za naše izseljence.«

»Kakšne so bile priprave skupin za to turnejo?»

»Priprave so bile izredno obsežne. Ogromno je bilo organizacijskega dela, še več pa priprav v skupinah samih. Maroltovci bodo nastopali z gorenjskim, bunjevačkim, šopskim plesom, glamočnem in posavskimi plesi, zbori pa so pripravili umetne, narodne in partizanske pesmi. Vendar pa priprave niso obsegale samo intenzivne vaje. Člani skupin, ki potujejo v Egipt, vseh je 86, so se morali spoznati z načinom življenja v Egiptu, s klimo, zdravstvenimi ukrepi itd.«

Skupinam »Akademika« želimo na njihovi zanimivi poti veliko uspehov. O poteku turneje bomo še podrobneje pisali.

P. B.

Mednarodno študentsko gibanje

Mednarodna študentska zveza MSS — (IUS — International Union of Students)

Danes vas želimo natančneje seznaniti z eno najpomembnejših mednarodnih študentskih organizacij, ki združuje številne nacionalne unije.

Mednarodna študentska zveza (nadalje IUS) je bila ustanovljena leta 1946 na ustanovnem kongresu v Pragi, kjer je še danes sedež te organizacije. Ustanovile so jo antifašistične študentske unije, med njimi tudi Jugoslavija. Tako je IUS takrat združevala skoro vse obstoječe nacionalne unije in lahko rečemo, da je bila edinstvena tovrstna organizacija. Toda 1949-50 se je IUS pričela aktivno vezati na politiko (klevetanje ZŠJ) Informbiroja. Ta politična koncepcija vodilnih v IUS (vzhodne države) je povzročila, da so številne nacionalne unije zapustile IUS oz. so jih izključili. Med drugim so izključili iz IUS tudi ZŠJ. Od takrat naprej lahko gledamo na politiko IUS v vseh njenih fazah kot na politiko, ki je popoln odraz tako imenovanega »vzhodnega bloka«.

Če pogledamo nekoliko globlje v razvoj IUS od Informbiroja dalje, lahko podčrtamo nekatere spremembe v njeni politiki. Te spremembe so nastajale alcer precej počasi, vendar jih lahko označimo kot pozitivne. Zlasti važen je sestanek sveta IUS v Moskvi

1954, ki pomeni začetek pozitivnih sprememb. Omeniti je še treba IV. kongres IUS 1956 v Pragi, sestanek izvršnega komiteja IUS v Tunisu 1960 (na tem kongresu je prišlo do odkritega spora med Kitajsko in Sekretariatom IUS) in končno kot najpomembnejšo prelomnico pa VI. kongres IUS v Bagdadu. Na kongresu v Bagdadu 1960 je IUS zavzela mnogo bolj realistična stališča, stališča borbe proti imperializmu in kolonializmu. Vse to je pripomoglo tudi k razširitvi članstva, saj je prisostvovalo kongresu v Bagdadu okrog 70 nacionalnih uni.

Blokovska politika IUS se je kazala in se delno še kaže najizraziteje v odnosu do ZŠJ. Kadarkoli je ndamreč prišlo do zostritve odnosov vzhodnoevropskih držav z Jugoslavijo, se je ta zostritev takoj odražala v odnosu IUS — ZŠJ. Da se IUS še ni popolnoma otresla koncepta blokovske politike, nam potrjujejo zunanje politične poteze držav vzhodnega bloka. Prav zaradi te vezanosti na politiko vzhodnega bloka IUS ne more zavzeti objektivnih stališč do nekaterih važnih vprašanj v mednarodnih odnosih. IUS npr. zelo spoštljivo govori o OZN in njeni vlogi v borbi za mir in razorožitev. Na drugi strani pa sploh ne omenja v svojih resolucijah neangažiranih dežel. Če pregledujemo uradne dokumente IUS od 1961 naprej, vidimo, da v niti enem dokumentu ni omenjena beograjska konferenca nevezanih držav.

Naj še natančneje pogledamo odnos IUS do ZŠJ. Razvoj teh odnosov lahko porazdelimo v tri glavne faze:

1. Obdobje 1949—1954, ko se je IUS vključila v klevetniško kampanjo proti Jugoslaviji.

2. Obdobje 1954—1957, ko je v času posvetovanja komunističnih partij v Moskvi IUS priznala, da je bila izključitev ZŠJ protistatutarna. V tem obdobju je prišlo tudi do prvih stikov po letu 1949 med ZŠJ in študentskimi organizacijami vzhodnoevropskih držav.

3. Obdobje med V. in VI. kongresom IUS (1958—1961), ko je počasi prihajalo do vedno večjega sodelovanja, čeprav na zelo okrnjeni ravni. Tako stanje vlada približno še v sedanjem času. ZŠJ sodeluje predvsem s Poljsko in SZ. Poleg tega je prišlo tudi do kontaktov z Romunijo in Bolgarijo. Predstavniki vseh tukaj omenjenih vzhodnoevropskih študentskih uni so se udeležili V. kongresa ZŠJ februarja meseca 1962 v Ljubljani. (V ilustracijo izboljšanja odnosov naj omenim, da se VI. kongres ZŠJ v Sarajevu 1959 niso udeležili predstavniki niti ene od študentskih uni — članic IUS.)

V svoji politiki do IUS si je ZŠJ prizadevala po vseh svojih močeh vzpostaviti kar se da široko sodelovanje z IUS kakor tudi z njenimi članicami. Vabila je predstavnike IUS na vse svoje manifestacije v Jugoslaviji (mednarodno štud. srečanje v Ljubljani, seminar »Univerza danes« v Dubrovniku). Prav tako so se jugoslovanski predstavniki udeležili kot opazovalci V. kongresa v Leningradu. ZŠJ se je zmeraj z vso ostrino upirala poskusom nekaterih organizacij, da bi se posluževale odnosov med IUS in ZŠJ ter odnosov med vzhodnoevropskimi študentskimi organizacijami in ZŠJ kot argument proti IUS. To je še en dokaz za konstruktivno stališče ZŠJ do IUS. Zal IUS ni zmeraj pokazala največje pripravljenosti za sodelovanje z ZŠJ in je včasih prizadevanja ZŠJ celo prezirala. Vendar z zadovoljstvom ugotavljamo, da se odnosi v najnovjšem obdobju počasi izboljšujejo. Stališče ZŠJ je, da obstoje realne možnosti za vzpostavitev širšega sodelovanja z IUS in da je ZŠJ na to sodelovanje zmeraj pripravljena. Šurl

FEDRA

Znana umetnica ameriškega modernega baleta Martha Graham bo s svojo skupino obiskala Jugoslavijo. Pri nas bo nastopala od 16. do 20. novembra.

Martha Graham ima močan vpliv na ameriški moderni balet. Njeni nastopi so v svetu zbudili različna mnenja, vendar so si vsi edini v tem, da je njen ples živ. Ustvarila je nov jezik gibanja, v katerem je ples izraz osnovnih zahtev življenja. Martha Graham pa ni samo velika plesalka, je tudi pedagog. V njen studio prihajajo plesalci iz vseh strani sveta, da bi spoznali edinstveno tehniko gibov, po katerih se njena šola razlikuje od ostalih smeri modernega baleta. Zadnja leta se je Martha Graham posvetila kreaciji dramskih del. Revolucionarno je spremenila način osvetljave, kostume, scenografijo in glasbeno spremljavo. Za njene nastope pišejo glasbo znani kompozitorji: Aaron Copland, Norman Dello Joio in William Schuman.

Skupina se bo predstavila med drugim tudi z dvema baletoma, ki sta skoraj nova. Eden od baletov se imenuje »Klitemestra« in traja njegovo izvajanje ves večer. Narejen je po stari grški mitološki temi in ga imenujejo »enega največjih stvaritev baleta našega časa«.

Med druge uspele dosežke te skupine spadajo balet »Božji akrobacije«, »Nočno potovanje«, zgodba o Ojdisu, »Zabava angelov«, lirčni balet o mladosti in »Fedra«.

Martha Graham v Evropi ni neznana. Njeno prvo gostovanje v Evropi je bilo prekinjeno zaradi poškodbe, z drugim, ki je bilo leta 1954, pa je doživela triumf.

Na svojem gostovanju bo skupina predstavila naslednja dela: »Angelski razgovori«, »Zabavo angelov«, »Nočno potovanje«, »Fedra« in »Klitemestra«. Skupina bo prišla v Beograd po gostovanju v Tel Avivu in Atenah, po nastopu v Beogradu in Zagrebu pa bo nastopila v Nemčiji, na Poljskem in Švedskem.

V skupini med drugimi nastopajo Bertram Ross, ki je poleg ostalega tudi slikar in pianist, Yuriko, Richard Gain, Ellen Graff in Helen McGehee.

Kot je (po navadi) znano, skupina ne bo prispela v Ljubljano. Tako je pač skoraj vedno z vrhunskimi prireditvami, gostovanji znanih umetnikov itd.

Vprašanje pa je, če se bomo s tem res vedno sprizajzili.

O HEROJIH BREZ PATOSA

Letošnja Nobelova nagrada je pripadla svetovno znanemu amerškemu pisatelju Johnu Steinbecku. V svojih delih opisuje Steinbeck z globoko prizadetostjo svojo rojstno deželo Kalifornijo in njene ljudi, svoje rojake, ki jim je z izrednim umetniškim darom izklesal traten spomenik. S posluhom za človeka zna globoko pogledati v njegovo srce, razbrati vsa njegova hotenja, odkriti bolečino. Njegov pisateljski slog je realističen, prežet s posebnim humorjem in fantazijo. Steinbeck je že v mladosti živel trdno in okusil pomanjkanje. Od tod njegov izostren občutek za socialne probleme ljudi in ljubezen do ubogih, ničvrednih par, siromakov in pekuhuhov, ki so se znašli na dnu družbene lestvice. Steinbeck občuduje impresivnost narave in lepoto preprostih človeških dejanj, a neumljeno ironizira nenehen lov za dobičkom, ki je zavladal nad ljudmi v civiliziranem svetu. Junaki Steinbeckovih romanov in novel so realistični. So odraz krutega življenja, ki jih obdaja. Vendar Steinbeck

S svojo drugo premiero »Nevarna voda« nam je Mestno gledališče ljubljansko predstavilo mladega srbskega avtorja Slobodana Stojanovića. Star je komaj petindvajset let, živi v Posarevcu in v Beogradu. Z literaturo se je začel usvarjati že v šolskih klopetih, prvo delo so mu objavili leta 1954. Do sedaj ima za sabo tri uprizorjene drame: Dva jelena, Nevarna voda in Brazgotina, ter štiri, ki še čakajo na uprizoritev. Avtor posega s svojim deli naravnost v probleme našega časa. Sam duhovito pravi, da bi rad s svojim delom dosegel pri gledalcih ločitev dramske umetnosti od damske. Če je drama Nevarna voda kaj pripomogla k tej ločitvi, je ni napisal zaman. Ta misel — deromantizirati gledališče, pripraviti gledavca na tisto resnico, ki jo v svoji drami obravnava, je avtorja vodila tudi pri pisanju Nevarne vode. Ta želja ni izražena samo v vsebini drame, ampak se zelo jasno kaže tudi v njeni zunanji obliki. Avtor sam posega v dogajanje na odru. V uvodu gledavca pripravlja na sprejemanje prikazane resnice, v sklepu pa hoče na gledavca vplivati, da ne bi šel domov prazen, ampak da bi odnesel s seboj vsaj delček tistega, kar je hotel povedati. V Nevarni vodi se je Stojanović lotil z vsem pogumom zelo bolečega problema naše sedanjosti, problema bitnega borca-heroja, danes družbi nekoristnega invalida. Mirko Oblak-Hajduk, narodni heroj, ki ga je bolezen do kraja razjedla, se je umaknil v planinsko kočo. Ima visoko pokojnino, avto, vilo in tajnico, ki ji narekuje svoje spomine. Vendar ni zadovoljen. Pregarja ga nemir, zavest, da nikomur ne koristi, da je samo še suha veja, ki bo sčasoma odpadla. To ga žene v osov, skoraj v blažnost. Tu v hribih bi moral odkriti svoj svet, ki ga je ustvaril, Slobodanu Sopotu. Sem pride tudi Sopotov sin Saša, razbolel in zaletan mlad fant iz iste generacije, ki se vojne ni mogla udeležiti, vendar je v njej s svojimi grozotami napačil. Zaradi očeta—heroja je dobil visoko štipendijo in druge ugodnosti. Tudi on ni zadovoljen sam s seboj, niti s svojo okolico. Zaveda se, da ni vreden svojega očeta, drugim pa očita, da so egoisti, polni kritike do človeka. Zalejala se v vse in v vsakogar. Ob srečanju s Mirkom Oblakom spozna, kako je z njim. Zakriči mu v obraz: »Vi ste narodni heroj brez dela. Vsi vas pomilujejo. Narod pomiluje svojega narodnega heroja.« Mirka te besede zadenejo v živo. Toliko bolj, ker zve, da ne bo mogel nikoli delati. »Zame ni prostora. Jaz sem stara, izmorzana, etična podrtina. Oni zdaj gradijo proge, tovarne in mostove, menjajo zakone in pogodbe, slatijo in kopljejo, oni so drava, jaz pa... Dobro vem, da bi bil ostal najbolj čist in koristen, ko bi bil padel s svojim Sopotom, zmeraj bi bil ostal pristen narodni heroj, ko bi bil dobil gangreno, ko bi bil ostal tako ranjen tam gori v snegu... Zame ni prostora, to je jasno... ampak jaz sem žil... in vendar sem mrtev.« Ko izbruhne v gozdu požar, ga gre gasiti. Ne vrne se. Uresničil se mu je davni sen. Umrli je v požaru, ki je vseh dvajset let gorel v njem in ga nikoli ni mogel pogasiti. Ob njegovi smrti doživi Saša globoko spremembo. Zave se, da je neumno vrtinčiti se v lastni razbolelosti. Najprej je treba uresničiti svoje življenje. Z odkriva pod to njihovo roboto skorjo čuteče srce, v katerem se skriva tista preprosta človeška dobrota, neprisljuna in naravna, ki ga vedno znova pretrese. Steinbeck se nam je pri prikazovanju svojih junakov predstavil kot izreden poznavalec človekove psihe. Njegovi liki, čeprav so še tako izgubljeni in zavrnjeni, so predvsem človeški. In prav v tem je veličina tega pisatelja. Steinbeckov opus je obsežen. Vendar se Slovenci lahko pohvalimo, da imamo v prevodu njegova najpomembnejša dela. To so nedvomno roman »Polentarska polica«, ki ga je Steinbeck napisal l.1935 in z njim zbudil veliko zanimanje pri bralcih, nadalje roman »Ljudje in miši« iz leta 1937, s katerim se je Steinbeck uveljavil v svetovnem merilu, roman »Sadovi jeze«, ki je nastal 1939. leta, ter romana »Negotova bitka« in »Vzhodno od raja«. Steinbeck je prejel Nobelovo nagrado za književnost. To je zaslužno potrdilo njegovega dela, stvaritvam.

to se odloči, da se ne bo vrnil v Beograd, nmpak bo nek... v zgodnji psi poučeval otroke. Ob čenju spopetika govoril namesto mrivega Mirka S-ša. Edoj kot govor je to pogovor z mrtvim. Delom je z njegovimi tovariši. Saša pravi: »Ni treba čestiti na grob teh ljudi, kaj, ni treba hvaležnosti, ni treba štipendij njunim otrokom, padla sta za nas vse. Bodite samo boljše.« To je avtorjeva poslanica. Kljub njegovim ostrim, odkritim besedam čustvo v drami veliko vero v človeka. V uvodu nam je Stojanović obljubil resnico. Takšne navedbe navedene razvode. Toda Stojanović je svojo obliko izpolnil. Mirko Oblak in Saša Sopot, osrednja lika Stojanovićeve drame, sta močila drug drugega dopolnjujeta. Rast konflikta med njima je carsana premočrno. Sašova katarza ni izsiljena. Drama je zelo čista, brez nepotrebnih zapletljavev. V tej čistosti je njena moč. Avtor nas pritegne in prepriča. Danim misli. Problem borcev, ki danes ne morejo uresničiti svoje eksistence, je še vedno živ in bo živ toliko časa, dokler ne bo izumrla generacija, ki je dala vse za svobodo. To svoboda pa Stojanović nad vse ceni. Ansambel Mestnega gledališča ljubljanskega je pod vodstvom režiserja Jožeta Galeta predstavil dramo dokaj enotno. Franci Presetnik je imel kot Mirko Oblak težavno nalogo, kaj lahko bi zdrknil v historičnost. Vendar se je tega vsekoli spretno izognil. Saša Sopot Janeza Eršena je bil zlasti v prvem dejanju odigran s preveliko ihto. Vendar je pri tako zahtevni vlogi težko najti pravo mero. Evelina Umek

Ob podelitvi Nobelove nagrade

PESNIK SVOJE DOMOVINE

J. D. Salinger

Odličen dan za banana-ribe

J. D. Salinger se je rodil v New Yorku leta 1919. Solal se je po raznih šolah, na vojaški akademiji in na univerzi, vendar ni imel nikjer obstanka. Od leta 1942 do 1946 je bil v vojski in je služil tudi v četi, ki se je udeležila invazije in se potem vojskovala do konca vojne v Evropi. Piše sorazmerno malo. Doslej sta izšli dve knjigi novel in kratek roman The Cather in the Key (Varuh v rži), ki je v ZDA v kratkem času postal bestseller. Danes je Salinger v Ameriki pojem, sodobno ameriško literaturo lahko enačimo z njim. Pričujoča novela je iz knjige Nine stories (Devet zgodb) in nam predstavlja značilnega salingerskega junaka.

V hotelu je bilo sedemindesetdeset Newyorčanov, zato so bile vse medkrajevne telefonske linije zasedene. Dekle v sobi 507 je morala čakati od polдне pa skoraj do pol treh, da je dobila zvezo. V tem času je brala v ženskem žepnem magazinu članek z naslovom »Seks je šala — ali pekel«. Očistila je glavnik in krtačo. Odstranila madež s krila. Prišla je gumb na bluzo. Izpulila je par na novo zraslih dlak iz materinega znamenja. Ko je telefonist končno povznil v njeni sobi, je sedela pri oknu in je že skoraj končala lakiranje nohtov na levi roki.

Za zvoneti telefon se ni niti najmanj zmenila. Zgledalo je, kot da njen telefon zvonil neprestano, že od takrat, ko je presegla puberteto.

Medtem, ko je telefon zvonil, si je lakirala nohte z lakom, ki je spominjal na mesec. Potem je pokrila stekleničko in, medtem ko je vstajala, spuščala svojo levo, mokro roko nazaj in naprej skozi zrak. Z desno roko je vrela napolnjen pepelnik s stola pri oknu in ga postavila na nočno omarico, na kateri je stal telefon. Uvedla se je na en konec dvojne postelje in — bilo je že peto ali šesto zvonjenje — dvignila slušalko.

»Halo,« je rekla in držala prste na levi roki iztegnjene in proč od bele svilenе halje, ki je bila vse, kar je imela na sebi, razen trme. — Prstane je imela v kopalnici.

»Vaša zveza za New York, gospa Glass,« je rekel telefonist. »Hvala,« je rekla dekle in naredila na nočni omarici prostor za pepelnik.

Zasišal se je ženski glas. »Muriel! Si ti tam?»

Dekle je brezbržno držala slušalko stran od ušesa. »Da, mama. Kako se imaš?» je rekla.

»Misliš sem, da si že umrla. Zakaj nisi telefonirala? Je vse v redu?»

»Poskušala sem te dobiti preteklo noč in noč pred tem. Telefon tu je bil...«

»Je vse v redu, Muriel?»

Dekle je še povečala razdaljo med slušalko in ušesom. »Dobro mi je. Vročina je. To je bil najbolj vroč dan, odkar sem na Floridi.«

»Zakaj me nisi poklicala? Bala sem se že...«

»Mama, ljubica, ne vpij name. Zelo dobro te slišim,« je govorila. »Klicala sem te preteklo noč. Malo po...«

»Povedala sem očetu, da boš preteklo noč najbrž telefonirala. Toda ne, moral je... Je vse v redu s teboj, Muriel? Povej mi resnico!»

»Zelo dobro mi je. Ne sprašuj več, prosim!»

»Kdaj si prišla tja?»

»Ne vem. V četrtek jutraj, zgoraj.«

»Kdo je vozil?»

»On,« je reklo dekle. »In ne razburi se. Vozil je zelo lepo. Kar čudila sem se.«

»On je vozil? Muriel, obljubi mi, da...«

»Mama,« jo je prekinila »povedala sem ti. Vozil je zelo previdno. Okrog petdeset, prav zares.«

»Ali ni spet poskusil tisti z drevesi?»

»Rekla sem ti, da je vozil zelo lepo, mama. Zdaj, prosim. Prosila sem ga, naj se tesno drži bele črte in vse... in vedel je, kaj mislim. Niti poskusil ni pogledati na drevesa, lahko ti rečem. Ali je očka končno dobil avto, za katerega se je odločil?»

»Ne še. Hočejo za sto dolarjev, pa...«

»Mama, Seymour je povedal očku, da je plačal, Nobenega razloga ni, da...«

»Dobro, bomo videli. Kako se je obnašal — v aktu in sploh...«

»Dobro.«

»Te je še klical tako spoštljivo?»

»Ne. Imel je nekaj novega.«

»Kaj?»

»Oh, ali je kaka razlika, mama?»

»Mauriel, hočem vedeti. Oče...«

»V redu, v redu. Klical me je: gospodična Skrivnostni potepuh 1948,« je rekla dekle in se zasmejala.

»To je smešno, Muriel. To je zares smešno. To je strašno. To je zares neumno. Ko pomislim, da...«

»Mama,« jo je prekinila, »poslušaj me. Se spominjaš knjige, ki mi jo je poslal iz Nemčije? Veš — tiste nemške pesmi. Kaj sem še naredila z njimi? Nategnila sem...«

»Imaš jo.«

»Si prebricana?» je vprašala dekle.

»Zagotovo. To je, imam jo. To je Fredjeva soba. Pustila si jo tu in nisem imeklo sobe v... Zakaj? Ali jo ie hotel?

»Ne. Samo vprašal me je,« »med vojnjo. Hotel je vedeti, če sem jo brala.«

»Saj je vendar v nemščini!»

»Da, draga. Nič zato,« je rekla dekle in prekršala noge. »Rekel je, da je pesmi slučajno napisal edini največji pesnik tega stoletja. Rekel je, naj bi kupila prevod ali kaj. Ali naj bi se naučila jezika.«

»Strašno, strašno. To je neumno. Oče je rekel sinoči...«

»Samo trenutek, mama,« je rekla. K okenskem sedežu je šla po cigarete, eno prižgala in se vrnila k postelji. »Mama!« je rekla in spuščala dim.

»Mauriel. Poslušaj me zdaj.«

»Poslušam te.«

»Oče je govoril z doktorjem Sivetskim.«

»Oh?» je dahnila dekle.

»Povedal mi je vse. Končno, pravi, je to le storil — poznaš očeta. Drevesa. Tista stvar z oknom. Tiste strašne stvari, ki jih je rekel babici o njenih naških, da bo šla proč. Kaj je storil s tistimi lepimi slikami z Bermudov — vse.«

»Dobro,« je rekla dekle.

»Dobro. Predesem pa, rekel je, da je bil storjen zločin, ko ga je armada spustila iz bolnice — častna beseda. Zelo določno je povedal očetu, da se lahko zgodi — da se zelo lahko zgodi, pravi, da Seymour popolnoma zgubi kontrolo nad seboj. Častna beseda.«

»Neki psihater je tu v hotelu,« je rekla dekle.

»Kdo? Kako se piše?»

»Ne vem. Riteser ali kaj takega. Zdi se mi, da je zelo dober.«

»Nisem še slišala.«

»Dobro, imajo ga za zelo dobrega, vsekakor.«

»Muriel, ne bodi predrzna, prosim. Zelo smo v skrbeh zate. Oče ti je dejansko hotel telefonirati sinoči, da bi prišla domov —.«

»Ni mi do tega, da bi prišla domov, mama. Odnehaj.«

»Muriel, častna beseda. Doktor Sivetski pravi, da Seymour lahko popolnoma zgubi kontr...«

»Komaj sem prišla sem, mama. To so prve počitnice, ki jih v nekaj letih imam in nočem rano zda, pobrati svoje stvari in priti domov. Nikakor ne morem zdaj polovati. Tako sem opočena od sonca, da se komaj premikam.«

»Opečena si? Ali nisi uporabila kreme, ki sem ti jo dala med prtljago. Dala sem jo...«

»Sem uporabila. Pa sem vseeno ožgana.«

»To je strašno. Kje pa si ožgana?»

»Vseposod, draga, vseposod.«

»To je strašno.«

»Prežvečla bom.«

»Povej mi, si kaj govorila s tistim psihiatrom?»

»Sem malo,« je rekla.

»Kaj je rekel? Kje je bil Seymour, ko si se menila z njim?»

»V mornarski sobi je igral klavir. Klavir je igral oba večera, odkar sva tukaj.«

»Dobro, kaj je rekel?»

»Oh, nič posebnega. Prvi me je ogovoril. Sedeja sem poleg njega pretekli večer pri Bingu. Vprašal me je, če ni tisti, ki igra klavir v sosednji sobi, moj mož. Rekla sem, da je in nato me je vprašal, če ni Seymour nekaj bolan ali kaj. Tako sem rekla...«

»Zakaj je to vprašal?»

»Ne vem, mama. Najbrž zato, ker je tako bled in sploh,« pravi dekle. »Tako sta me on in njegova žena po Bingu povabila, če bi hotela kaj spiti z njima. Šla sem. Njegova žena je strašna. Se spominjaš tiste strašne dneвне obleke, ki sva jo videli v izloži pri Bonwitu? Nekdo ti je rekel, da bi bila morala imeti drobno, drobno...«

»Zeleno?»

»Imela jo je na sebi. In boki. Vprašala me je, če je Seymour kaj v sorodu s Suzanne Glass, ki ima lokal na Madison Avenue — modistka.«

»Kaj je on rekel, tako...? Doktor.«

»Oh, dobro. Nič posebnega, prav zares. Bili smo v baru ves čas. Strašen hrup je bil.«

»Da, toda ali... ali si mu povedala, kaj je poskusil narediti z babilničnim stolom?»

»Ne, mama. Nisem šla tako v podrobnosti,« pravi dekle.

»Verjetno bom imela še priliko, da bom govorila z njim. Ves dan je v baru.«

»Ali ti je kaj rekel, da se lahko zgodi, da dobi... saj veš... napad ali kar koli. Naredi ti lahko kaj?»

»Nič določnega,« pravi dekle. »Moral bi imeti več dejstev, mama. Moral bi vedeti o njegovi otroškosti, vse bistveno. Rekla sem ti, da smo komaj govorili, tak hrup je bil tam.«

»Dobro. Kako kaj tvoja modra obleka?»

»Kar dobro. Samo malo vate sem morala vzeti stran.«

»Kakšno so kaj obleke letos?»

»Strašne. Ven iz tega sveta... Lahko pa vidiš dragulje — vse,« pravi dekle.

»Kakšna je tvoja soba?»

»V redu. Kar v redu, zares. Nisva mogla dobiti sobe, ki smo jo imeli pred vojno,« pravi dekle. »Ljudje so letos grozni. Morala bi videti, kdo sedi nasproti nas v jedilnici. Pri mizi poleg nas. Zgledajo kot trgovci.«

»Dobro, to je povsod. Kaj je s tvojo balerino?»

»Predolga je. Rekla sem ti, da je predolga.«

»Muriel, samo še nekaj te bom vprašala — se prav zares dobro počutiš?»

»Da, mama,« pravi dekle. »Devetnajstič.«

»En nočeh priti domov?»

»Ne, mama.«

»Oče je rekel sinoči, da bi raje plačal, če bi šla nekam sama — in bi ne mislila teh stvari. Lahko si privoščiš prijetno križarjenje. Midva oba misliva...«

»Ne, hvala,« je rekla dekle in sprostila noge. »Mama, ta pogovor bo stal...«

»Ko pomislim, kako si čakala tega fanta vso vojno... Mislim, ko si mislila na vse tiste neumne male žene, ki...«

»Mama,« je rekla dekle, »bolje, da končamo. Seymour lahko pride vsak trenutek.«

»Kje pa je?»

»Na plaži.«

»Na plaži? Sam? Ali se snajde sam na plaži?»

»Mama,« pravi dekle, »govoril s njem, kot bi bil kak blaženež...«

»Nič nisem rekla takega, Muriel.«

»Dobro, zvenelo je tako. Mislim, da je vse, kar dela, da leži tam. Noče se sleči.«

»Noče se sleči? Zakaj ne?»

»Ne vem. Najbrž zato, ker je tako bel.«

»Moj bog, on potrebuje sonca! Mu ne moreš povedati?»

»Poznaš Seymoura,« pravi dekle in ponovno prekriza noge.

»Pravi, da noče, da bi ga neumneži gledali, ker je tetoviran.«

»Saj on sploh ni tetoviran! Ali pa so ga v vojski?»

»Ne, mama. Ne, draga,« je rekla in vstala. »Čuj, poklicala te bom spet jutri. Morda.«

»Muriel, poslušaj me!»

»Da, mama,« je rekla dekle in prenesla svojo težo na levo nogo.

»Pokliči me takoj, ko kaj stori ali kaj reče, karkoli neumnega... — veš kaj mislim. Me slišiš?»

»Mama, ne bojim se Seymoura.«

»Muriel, hočem, da mi obljubiš.«

»V redu, obljubim. Zbogom, mama,« je rekla dekle. »Pozdravi očeta.« In odložila je slušalko.

»Glej več stekla,« je rekla Sybil Carpenter, ki je stanovala skupaj s svojo materjo v hotelu. »Si videla več stekla?»

»Mamica, ne govori več tega. To dela mamico popolnoma neumno. Bodi tiho, prosim!»

Gospa Carpenter je s kremo za sonce mazala Sybilina rame na in hrbet. Sybil je negotovo sedela na veliki žogi, z obrazom proti morju.

Nadaljevanje prihodnjč

Pesniška bera je pri nas zadnje čase več kot borna. Ne toliko po kvaliteti kot po kvantiteti. Prav zaradi tega se lahko ob tem zamislimo še bolj. Pesniške zbirke, »nekurantno« blago, pa se že v rokopisih prašijo po predalih in policah založb, ki se bojijo žrtovati za bolj ali manj znanega avtorja večjo ali manjšo vsoto denarja. Nekateri založbe so že ob sestavljanju letnega proračuna računale na eno ali dve zbirki. In kje je rečeno, da ne morejo namesto ene ali pa celo obeh izdati kriminalko?!

Pesnikov prvi roman

Ciril Zlobec je pri založbi Borec izdal svojo prvo knjigo proze Moška leta našega otroštva.

Doslej smo poznali Cirila Zlobca predvsem kot pesnika. Sodeloval je pri zbirki Pesmi štirih in izdal dve samostojni zbirki: Pobeglo otroštvo in Ljubezen. V svojem prvem romanu je ostal zvest tematiki, ki je značilna za njegove prve pesmi. Vrača se nazaj v svoje »pobeglo otroštvo«, v tiste dni, ko je moral kot komaj dorasel fant prijeti za puško. Cutil je, da v verzih ni povedal vsega, kar bi mogel in hotel.

Stojana odpeljejo komaj sedemnajst let starega v internacijo v Aburze. On in njegovi vrstniki iščejo tu poti iz še nedoraslih sanj in trpko resničnost vojnih dni. Iščejo jo po svoje, v skoraj divjaških podvigih in v izmišljenih idealih. Sanjajo o domovini kot o nečem daljnem in nedosegljivem. Po kapitulaciji Italije pribežijo domov in odidejo v partizane. Mnogi izmed njih padejo v boju z Nemci. Orlando, najboljši Stojanov prijatelj, pravi tik pred smrtjo s posmehom na ustnicah: »Žrtvoval sem se za domovino«. Prehitro se je moral odpovedati življenju.

Stojan postane v osemnajstimi leti komisar in vodi svoje tovariše iz boja v boj. Sprva jih vodi negotovo, boji se svoje odgovornosti. Za vsakega padlega se čuti osebno krivico. Toda kmalu spozna, da so žrtve potrebne, da brez njih narod ne bo dosegel svobode.

Ciril Zlobec je vse to povedal brez patosa, preprosto. Skušal je analizirati trpko prareščenje otroka v moža. Podal nam je prepričljivo sliko mladostnikov, prepuščenih samim sebi v težkih vojnih časih. Roman je avtobiografski, vendar si je avtor prizadeval, da bi svoje spomine uredil v dovolj jasno podobo. Vedno mu to ni uspelo. Boljša je prva polovica romana.

Jezik je lep. Knjiga ima vse polno poetičnih odstavkov, ki pa ne škodijo njeni umetniški vrednosti.

Prvi poskus Cirila Zlobca v prozi je vsekakor lep prispevek naši vojni literaturi. Morda je tudi obljuba, da se bo pesnik še večkrat lotil proze.

EVELINA UMEK

Morda pa smo zdaj samo v trenutni krizi in čakamo boljših časov, časov, ko si bodo založbe (ki so že a priori revne) finančno opomogle. Za sedaj skoraj nimajo drugih možnosti, kot da si pomagajo s stranskim zaslužkom (pisarniške potrebščine, pisalni stroji, zvezki idr.) in pa s tem, da knjige, za katere vedo, da se jim ne bodo izplačale, sami subvencionirajo. Vendar ne velja to samo za pesniške zbirke, ampak za vse knjige, ki ne gredo dobro v prodajo.

Sicer pa molčimo, da se ne zagovorimo. Ko se srečaš s problemom iz oči v oči, je najbolje, da ostaneš popolnoma hladen. Saj, končno smo prepričani, da pri vsem tem niso založbe prav nič krive, da celo zelo prav ravna in da se pri vsej prizalestosti o tem ne splača pisati. Pa vseeno to zadnje zanikajmo: se splača. Ker vemo, da to ni prav in da bi moralo biti drugače.

Samo en primer: koprška založba Lipa je že pred leti začela s knjižno zbirko za pesniške prvence, kjer je izšlo nekaj zelo dobrih zbirk. Zdaj pa izgleda, da jih pod silo razmer stvari več ne zanima. Ali drugače: prej so za izdajanje tovrstnih del dobivali subvencijo, zdaj pa je ne dobe. Podobno delajo tudi nekatere založbe v ostalih republikah, vendar ni znano, če se srečujejo tudi s podobnimi problemi.

Knjige kot prodajno blago imajo svoje odjemalce in ne bo odveč, če tu všteto tudi pesniške zbirke. Seveda pa veliko preveč kilogramov tega blaga obteži po skladiščih zaradi visokih cen. Končno pa počakajmo pet, šest let, ko bodo založbe rabile prostor in nam jih bodo prodale, lahko rečemo, kar na kilograme. Takrat so bomo zanje pulili, ker bomo mislili, da jih bomo dobili napol zastoj. Samo pomislimo, kaj bi bilo, če bi tiste cene veljale tudi za nove knjige. Takrat bi šele bila knjiga človekova nujna potreba — tako kot hrana ali pijača. Knjiga kot artikel za široko potrošnjo. Temu so se v vzhodnih državah — v Rusiji, na Poljskem in drugod — že približali. Splošna kulturna raven je morda ravno zaradi tega pri njih občutno višja kot pri nas...

Dovolj o tem!

Pred kratkim je v Mariboru izšla ena vse redkejših pesniških zbirk. Njen naslov Odmevi samotnega jutra je bil vzpodbuda za vse to pisanje. Avtor, znan tudi kot pisec proze, je Viktor Konjar. To je njegov pesniški prvenec, ki pa je pri njem izšel sorazmerno pozno, saj ga kot pesnika ne moremo vključiti med »najmlajšo generacijo«. Ne moremo pa si kaj, da bi ga zdaj po nekaj zelo uspešnih knjigah »mladih«, z njimi ne primerjali. Saj je njegova lirika izšla iz istega jedra in ji je vsaj na zunaj v marsičem sorodna.

Konjarja smo kot pesnika do zdaj poznali zelo malo. Objavljal je bolj redko, bolj se je posvečal kritiki in publicistiki. Svojega pesniškega dela avtor očitno tudi sam ne postavlja na prvo mesto. Ne po sveti se mu ves, ne čuti globlje potrebe po afirmaciji svoje lirike. Morda je ravno to vzrok, da je njegova pesem včasih medla, da se nam zdi pesnikovo doživljanje samo formalno, da pesem ni izraz njegove notranjosti. Take so predvsem njegove pesmi v prvi polovici knjige. Bolj ali manj goli zapisi. Včasih te zmoti še pavšalno izražanje ali preobrabljena metafora. Samota je le krinka. Pesnikove meditacije o narave nam vsiljujejo občutek skonstruiranosti. Ta pa se razgubi, kadar je pesnik s svojim okoljem tesno povezan, kadar nam da čutiti utrip na njegov način dojetega sveta.

Teža zbirke je v drugem delu knjige. Ljubezenske izpovedi so dokaj intimne, neposredne, najbolj Konjarjeve. Njegova pesniška sila je v teh pesmih prišla do pravega izraza. Impresijo pogosto družijo s svojo pesniško meditacijo. Življenju ni predan na milost in nemilost, v vsakem trenutku ostane človek, nikoli robot.

Morda je bilo teh par besed premalo za analizo Konjarjeve lirike. Vendar se mi vsiljuje občutek, da karkoli bi povedal, bi le ponavljal že sto in stokrat napisane besede o najmlajši slovenske poeziji. Ker: ne morem trditi, da je Konjarjeva poezija v naši sodobnosti izreden pojav, niti ni nakazala kakih novih izraznih načinov ali kvalitete. Na drugi strani pa je spet ne moremo odklanjati, nasprotno — Konjarjevo zbirko lahko uvrstimo med boljša dela zadnjega časa. Tej trditvi je porok vzdušje celotne zbirke skromne po svojem obsegu, pa dokaj široke po svoji vsebini.

Jože Prešeren

„Odmevi samotnega jutra“

SHAKESPEARE: MILO ZA DRAGO

Kljub temu, da Shakespearjeva igra MILO ZA DRAGO ne spada med vrhunska dela njegovega ustvarjanja, se nam stari mojster tudi to pot ni iznevil kot globokoumen in jasnoviden poznavalec človeške duše. Na preprost, včasih dokaj improviziran, a vseskozi prepričljiv in zabaven način želi zdaj dokazati nam, kot je pred stoletji hotel dokazati angleškemu vladarju in cerkveni gospodi, da gole pravičnosti in objektivnosti, združene v osebi, ki je poklicana da vlada, ni. Človek je samo človek in v eni sami lastnosti izenačen z vsemi ljudmi na svetu — vsi smo podvrženi istim nagonom in strastem. Razum igra tu le sekundarno vlogo. Bori se z neenakim nasprotnikom vse dollej, dokler se v dvomu ne podvrže močnejšemu vladarju človeške naravi. Strasti in nagoni so kljub vsem protestom nekronani vladarji in kakršnokoli utesnjevanje njih z zakoni, predpisi in družbenimi rešitvami se na koncu izkaže popolnoma odvečno.

Shakespeare je kot vedno tudi tu mojster situacije, kar nam dokazuje z dvojno igro, ki pa jo združuje bolj zaradi zunanje razgibanosti in pestrosti predstave, kot pa zaradi notranje potrebe. V igro plemenitavev, utesnjenih med dvom pravičnosti ter smeti in ne smeti, se vpleta igra brezskrbnih veseljakov, ki znajo živeti in življenje tudi uživati. Shakespeare nas s

posrečeno roko dobrohotnega premetenca pripelje skozi vse situacije in položaje, skozi mnogo zapletov do srečnega konca, kjer je poplačana zloba in dobrota, kjer se veselje družijo z žalostjo in tako poveže vse drobce mozaike v finalu igre v jasno sliko življenja.

Ne moremo trditi, da pomeni uprizoritev Shakespearjeve drame MILO ZA DRAGO ne vem kolikšen umetniški uspeh, a vsekakor je doprinesla dober del k večji pestrosti kulturnega življenja v Ljubljani v teh pustih deževnih dnevih.

Med igralci ni bilo nikogar, ki bi zdrknil pod povprečje, a tudi nikogar, ki bi nas navdušil. Bili so naravni, prijetni in skladni in so svoje vloge odigrali z dobro igralsko rutino. Edino, kar je motilo skladnost prijetnega vzdušja, je bila scena s škripajočim zastorom, ki je nehote zbujal misel, da bi moderna tehnika odra lahko našla kaj manj hrupnega ali glasnega. Sicer pa je bila scena Viktorja Molka iznajdljiva, kljub temu, da ni bila novo odkritje. Bila je posrečena kopija starega Shakespearjevega odra in je prav dobro rešila problem hitrega menjavanja prizorišč, ki je značilnost Shakespearjevih del. Igro je režiral inž. arh. Viktor Molka, glavne vloge pa so podali Janez Albreht kot Knez, Lojze Rozman kot Angelo in Majda Potokarjeva kot Izabela.

Barbara Breclj

NOVO ODKRITJE?

TV intervju o knjigi »Primož Trubar«: prof. Mirko Rupel, Marija Cvetko

PRVA SLOVENSKA KNJIGA NI IZŠLA 1551, MARVEČ 1550

Vsak drugi petek ob 18. uri ima ljubljanska TV na sporedu »Kulturno panoramo«, oddajo s prikazi, intervjuji, komentarji itd. o naših aktualnih kulturnih

problemih (vse serijo vodi Martin Znidaršič). V »Kulturni panorami« 19. oktobra je Marija Cvetko intervjuvala prof. dr. Mirko Rupla o njegovi knjigi »Primož Tru-

bar«. Pri tem je prof. Rupel pripovedoval o svojem odkritju, da prva slovenska knjiga ni izšla leta 1551, kot smo doslej mislili in se učili, ampak leta 1550.

To je vest, ki jo je objavil naš vodilni tednik TT dne 30. 10. 1962. V televizijskem intervjuju naj bi prof. dr. Mirko Rupel pripovedoval v zvezi s svojo knjigo »Primož Trubar« o svojem odkritju, da prva slovenska knjiga ni izšla 1551, marveč 1550.

In vendar je že v »Slavistični reviji« iz leta 1954, 7. letnik, na strani 331 do 336 izšla razprava priznanega slovenista Joke Žigona z naslovom »Kdaj je izšla prva slovenska knjiga?«, v kateri je že tedaj ugotovil, da je prva slovenska knjiga izšla leta 1550.

Kje je torej vzrok omenjene neskladnosti? Morda v nesporazumu med udeležencema intervjuja, morda napačna reprodukcija intervjuja v TT, ali pa morda še kaj drugega, še bolj neprijetnega?

Glasba ne pozna meja

OSMEGA DECEMBRA BODO NA GR V LJUBLJANI GOSTOVALI V OKVIRU MESEČNIH ODDAJ »GLASBA NA ELIZEJSKIH POLJANAH« ZNANI INTERPRETI ZABAVNE, JAZZ IN NARODNE GLASBE IZ DESETIH RADIO-TELEVIZIJSKIH SREDIŠČ VSE EVROPE.

gost druge radijske in televizijske postaje, ki prevzame organizacijo, a radijske in televizijske postaje, ki so članice, kolikor lahko sploh uporabimo to besedo, obvezno in redno pošiljajo na lastne stroške svoje soliste. Ljubljana bo že drugič organizator te oddaje. Letos bodo zastopali: Francijo organizator in idejni vodja »Elizejskih poljan« Jack Dievall s svojim ansamblom, Italijo pevec popevk Fausto Cilliano in Belgijo varietetska skupina. V središču pozornosti bosta vsekakor gostji iz Švedske. Švede bo zastopala znana interpretka popevk Alice Babs, ki bo s svojo sedemnajstletno hčerko zapela nekaj popevk. Isti večer bo nastopila tudi »zlata violina Evrope« Helmut Zacharias kot solist, a spremljal ga bo zabavni orkester RTV Ljubljana. Le-ta bo zastopal zahodnonemško radijsko postajo Baden-Baden. Avstrijci so prijaviili članico dunajske opere Gundolo Janovic; verjetno ba zapela nekaj opernih arij, a Švicarji kitarista Pierra Cavallija. Največ vokalnih in instrumentalnih ansamblom bo zastopalo »barve« Jugoslavi-je. Vokalni solisti bodo: več kot renomi-rana jazz (morda ena izmed redkih) pevka

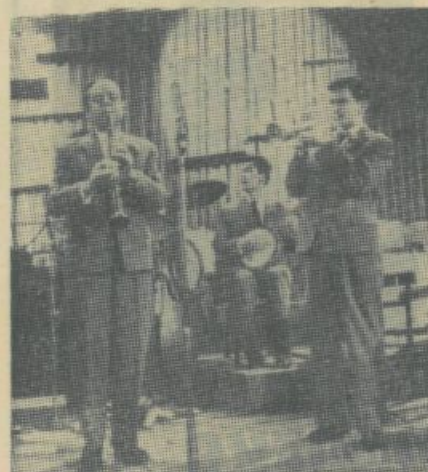
in interpretka popevk Nada Knežević, kvartet 4M, ki je najprej zahteval nenor-malno visok honorar, a so nato pristali na vsoto, ki jo je predlagal organizator, ter vokalni in instrumentalni kvartet Magnifico iz Skopja.

Instrumentalni ansambli: kvartet flavt z ritem zasedbo, kvintet bratov Avenikov ter instrumentalni solisti: Vinko Globokar (pozavna), Borut Bučar (klarinet) in Urban Koder (trobenta).

Plesni in zabavni odkester RTV Ljubljana bosta izmenično vodila Bojan Adamič in Jože Privšek.

Kot sem že omenil, pričakujemo na večeru »Elizejskih poljan« največ od Alice Babs, Helmuta Zacharias, Jacka Dinvala in Fausta Cilliana, medtem ko so nam Gundola Janovic in Pierre Cavallio še bolj ali manj neznani umetniki, ki jih pa prav tako ne moremo in ne smemo zanemariti. Zal še nista poslali imen svojih umetnikov radio-televizijski postaji Berlin in Izrael.

Prav zanimivo bo videti na TV ekranu goste iz Zagreba — kvartet 4M. Presenetila je njihova visoka zahteva za ta TV nastop. Morda so jim »stopili v glavo« visoki ho-

norarji, ki so jih prejeli v inozemstvu, in so poskušali na podlagi visokih priznanj tujih kritikov doma »agrogirati« organizatorje ter prepričati, da zaslužijo več kot drugi jugoslovanski vokalisti. Zanimivo bo slišati tudi ljubljanskega pozavnista, nekdanjega člana Plesnega orkestra RTV Ljubljana, Vinka Globokarja, ki se je pred nedavnim vrnil iz Francije, kjer je študiral glasbo in igral z najboljšimi francoskimi jazz godbeniki. Sedaj je na odsluženju vojaškega roka. Veliko pričakujemo tudi od pomlajenega plesnega in zabavnega orkestra RTV Ljubljana.

Že dolgo ni bilo tako pestrega večera zabavne jazz in narodne glasbe, kot se nam obeta osmega decembra na Gospodarskem razstavišču.

IZ JAZZ KOLEDARJA

Lil Greenwood ni znana pevka. Je ena izmed povprečnih črn-skih pevcev, ki jih lahko najdemo v Harlemu ali v drugih črn-skih predelih ameriških mest, a je tako dobra, da bi, če bi živela v Evropi, postala zvezda. — Ta črn-ski svet je prepoln nadarjenih godbenikov in pevcev in prav zaradi tega ostane marsikateri neznan. Duke Ellington je često »zašel« v ta neusahljivi rezervoar glasbenih talentov in marsikomu pripomogel k uspehu. Ena izmed njegovih odkritij je bila črna pevka Lil Greenwood, ki ga je spremljala na njegovem gostovanju po starem kontinentu.

Nikakor ne moremo trditi, da Slovenci ne skrbimo za odkrivanje mladih in talentiranih pevcev zabavne glasbe, vendar pa lahko trdim, da ne storimo skoraj nič za nje potem, ko smo jih že odkrili

Neredko slišimo po radiu oglas približno take vsebine: »Skupina članov komisije RTV Ljubljana bo obiskala kraje po Sloveniji in preizkusila znanje prijavljen-cev za oddajo »Pokaži, kaj znaš«. Prijavijo se lahko recitatorji, instrumentalisti, pevci in...« Ustavimo se pri zadnjih, to je, pevcih. Prijavijo se vokalni solisti ali skupine, ki bi radi zapeli kako operno arijo, narodno pesem ali popevko. Tisti, ki bi radi zapeli samospev, se raje že prej preusmerijo na eno izmed prej omenjenih vokalističnih smeri. Zakaj? No, to je že drugo pereče vprašanje, o katerem bomo pisali ob drugi priložnosti. In nazadnje, da bo naše poročilo še realnejše, največ pevcev se prijavi za popevke. Odličen posek za metanje v oči tistemu, ki ne pozna razmer, ki vladajo, ne trenutno, ampak že precej časa, v vrstah slovenskih pevcev zabavne glasbe.

Dejstvo je, da je na zadnjem »Opatijskem festivalu« sodeloval samo en slovenski pevec, medtem ko sta pretekla leta vsaj po dva. In to kljub tolikemu številu »odkritih« pevcev. Nekdo bo pripomnil, da opatijski festival ni merilo pevcev, temveč skladateljev. Se strinjam, vendar nihče ne more zanikati, da je kljub temu tudi merilo o stanju pevcev v domovini.

Upravičeno se vprašamo, kje in kaj je pri vsem tem narobe. Priznam, da so delavci na RTV s tem, da so jih odkrili, veliko storili. Zal pa se je vsa stvar končala le pri odkrivanju in nič več. Da, bile so že dve ali tri oddaje »Sončne ure« in oddaja »Sestanek mladih«. Da je vse to zelo zelo malo, nam pove tudi dejstvo, da imamo Slovenci tri »velike pevce«, žal je eden od te trojice rojen v Bjelovaru, in nekaj takih, ki so glasovno dobri za popevke, ki so bile v modi pred petdesetimi in več leti oziroma za take, ki so jih peli in jih še prepevajo pri snemanjih westernov kavboji na divjem zahodu. A pevca, ki bi pel uspešno v ritmu današnje stvarnosti, ni. In vendar je! Na oddajah »Pokaži, kaj znaš« smo mnogokrat slišali, kako se n. pr. komaj osemnajstletni mladenič skuša v twistu, roku, slow rocku in podobno. Slišali smo patboonovske glasove, glasove Adriana Celentana in še mnogo drugih sličnih glasov. Sicer so marsikje »kiksnil«, zapeli za pol tona višje ali nižje, pa vendar so pri občinstvu uspeli. Napake se lahko oprostijo, če upoštevamo, da je tak pevec popoln amater in bi s šolanjem glasu nedvomno postal »veliki« pevec.

Da vam ilustiram primer. V Mariboru so odkrili mlado pevko. Komaj osemnajstletno. Veliko so ji pripisovali. Pričelo se je celo govoriti, da bo prejela štipendijo RTV za študij glasbe v Ljubljani.

Prispela je v Ljubljano in na presenečenje vseh pričela prepevati v baru »Slon«. Sedaj veliko zasluži, tudi vseh ji je, kakor je sama izjavila. Rad verjamem, saj prepeva šele dva meseca, vendar me še bolj zanima vzrok, zakaj je prispela v bar namesto v glasbeno šolo.

To je ekstremni primer, a menda ni edini. Ostali si poiščejo svoje stalno mesto na plesu kake gimnazije in ne pretiravam, če rečem, da navdušujejo preprosto občinstvo. Res je prav čudno, kako da ne napredujejo. Mogoče še niso dozoreli? To je stvar postranskega značaja. Imajo premalo izkušenj? Rad verjamem, toda zakaj?

Zato, ker premalo pojejo!

Dvomim, kaj pa nastopi na raznih mladinskih plesih?

Premalo nastopov pred mikrofonom in TV kamero!

Niso sami krivi. Dvomim, da bi se nekdo branil radijskega mikrofona ali TV kamere.

Torej smo vendarle prišli do zaključka. Treba jim je dati priložnost. Zakaj pa ne bi mogli sestaviti, seveda ob boljši inscenaciji, kot je bila prva, še več »Sestankov mladih«.

Zakaj ne bi mogle biti češče na sporedu »Sončne ure«. Saj je tako ali tako kriza v jugoslovanskem zabavno-glasbenem programu in je prav težko sestaviti slabšo oddajo, kot so bile na sporedu.

In končno, če se že branimo oddaj z novinci, zakaj ne bi sestavili vsebinskih sestavljenih govorno-glasbenih mladinskih oddaj, ki jih poznajo v vseh državah Evrope.

Čas bi že bil, da bi se lotili problema, ki je zelo pereč, a bi se dal hitro in enostavno rešiti.

Ivo Štrkl

Kam z „odkritimi“ pevci?

INDEKS IN... KOTALKE

To številko pričenjamo z novo rubriko, v kateri nameravamo bralcem predstaviti vrsto znanih športnikov — študentov na ljubljanski univerzi.

Za pričetek naše nove rubrike smo izbrali TJASO ANDREE in PETERA PERSINA, državna prvaka v kotalkanju in umetnem drsanju.

● Kako se pripravljata na bližnje svetovno prvenstvo v kotalkanju, ki bo konec novembra v Združenih državah?

»Trenirava vsak dan po dve uri. V zadnjem času nas precej ovira slabo vreme, saj dokler plošča v Tivoliju ni suha, praktično nimava kje trenirati. V Jurčku na GR pač ne moreva vaditi svojih sestav. V tej sezoni se naju smola precej drži: najprej sem si zlomil palec, kasneje si je Tjaša poškodovala nogo. Tako sva zamudila zaporedoma vsak najmanj dva tedna, seveda kot partnerja v paru pa kar en mesec. Pred tako zahtevnim tekmovanjem je to res občutna izguba.«

● Kdaj bosta letos zamenjala kotalke za drsalke?

»Z izgradnjo umetnega drsališča, je povzela Tjaša, »nimava nobenega premora; le še prvenstvo v Miami Beachu naju zdaj veže na kotalke. Drugi so že vsi na ledu. Tako bova zaradi prvenstva v ZDA tudi na ledu precej zamudila. No, upam, kondicija nama bo ostala. Ko je že beseda o kondiciji, naj dodam še tole. Mnogi neupravičeno sodijo, da je kotalkanje panoga, ki ne terja skoraj nikakih fizičnih naporov. Imajo jo za otročje lahko. Prepričana pa sem o nasprotnem; še posebej zdaj, ko si ob slabem vremenu izboljšujeva telesno izdržljivost. Po 50 in več dvojnih počepov — na kotalkah seveda — ni kar tako.«

● Kako pa študij?

Tjaša je študentka drugega letnika na pravni fakulteti. Kar precej je ponosna na svoje lanske študijske uspehe — vse izpite je opravila že do konca junija (za nameček še šoferskega). Pri vsem tem pa ni »manjkala« na nobeni reviji ali tekmovanju. Na univerziadi, kjer je marca 62. osvojila skupaj s Petrom bronasto medaljo, je odpotovala že s štirimi opravljenimi izpiti; ostali nastopi pa so bili, k sreči, šele po juniju.

»Februarja sem že opravila precej, a kljub temu sem morala ves maj in junij posvetiti intenzivnemu študiju.«

Peter študira elektrotehniko na oddelku za šibki tok. Nikakor noče priznati Tjaši, da je pravna fakulteta kot vsaka druga.

»Na katerikoli izmed tehničnih fakultet le težko zvežeš konec s koncem — študij in sport. Če preštejem le število tedenskih ur predavanj in vaj, ki jih je res treba obiskovati, je le-teh precej več kot vsega na pravo. Seveda pa v reformiranemu študiju ni bolj ali manj obveznih predavanj.«

● Kaj veste o študentski športni organizaciji?

»Niti opazil nisem, da obstaja taka organizacija; morda zaradi tega, ker sem osebno s športom že dobro preskrbljen, je odgovoril Peter.

Tjaša je vedela nekaj več: »Pri vpisu sem opazila anketne liste, na skupščini Zveze študentov pa slišala nekaj kritike ZSSO. Na fakulteti nisem doslej opazila nič posebnega.«

RUGBY V LJUBLJANI

Prvi poskusi te nove, možate igre so bili v Ljubljani že storjeni. Kot vsepovsod v svetu, so tudi pri nas študentje tisti, ki skušajo pridobiti vsaki dinamični športni panogi dovolj privrženec in s tem domovinsko pravico. Na stadionu Svobode na Viču se ob sobotah popoldne zbirajo študentje — prvi igralci rugbyja v Ljubljani. Dovolj jih je skoraj za dve moštvi, nimajo pa še svojega društva.

V času, ko pri reševanju materialnih problemov v našem športu iščemo primerne rešitve za vse prizadete, so si izbrali kaj neugoden trenutek za iskanje »strehe nad glavo« pri enem ljubljanskih športnih klubov.

Natančneje podatke sem dobil kar iz »prve roke«, od trenerja skupine športnih navdušencev, ki so se takoj ogreli za novo igro, ki je drugod v svetu precej razširjena in tudi nadvse priljubljena.

Tartaglia Siniša je študent drugega letnika metalurgije. V Ljubljano je prišel iz Splita, kjer je že dobra tri leta igral rugby v klubu »Nada«. Udeležil se je že nekaj instruktorskih tečajev, zdaj pa spremlja prve korake ljubljanskih pionirjev rugbyja.

»Rugby igrajo v svetu na več načinov. V Evropi se je ustalil način s 13 igralci, brez čelad, zato pa nič manj privlačen.

Igramo ga na nogometnem igrišču, le vrata imajo obliko črke H in so brez mreže. Trinajst igralcev na vsaki strani skuša jajčasto žogo prinesiti na nasprotni konec igrišča. Žogo podajamo samo nazaj. Nasprotnika lahko oviramo na vse načine. Pravi boks brez žoge seveda ni dovoljen.

Igralci so takole razdeljeni: 6 napadalcev tvori tako imenovani »scram« — udarno grupo, ki se bori predvsem za žogo. Nadalnjih 6 igralcev sestavlja linijo, ki naj s spretnim manevriranjem-valovanjem na krilih naprej in nazaj poskrbi za to, da dosežemo mejno črto. V liniji tudi podajamo žogo, seveda le nazaj. Trinajsti igralec — full back — zadnji branilec je poslednja straža pred našimi vrati.

Važno je, da žogo postavimo čim bližje stativam. Vsak tak uspeh šteje 3 točke. Potem imamo pravico z nogo breniti žogo med vratnici z mesta, ki je 22 metrov oddaljeno od mejne črte (pravokotno nazaj v igrišče), kjer smo postavili žogo na tla. Vsak tak zadetek velja nadaljni 2 točki.

Igralci so obuti v nogometne čevlje, dresi pa so malo daljši od navadnih. Na oplečju in na komolcih so podloženi. Igralci v scramu smejo nositi usnjene (kolesarske) čelade. Tekma traja dvakrat po 40 minut.

Naši študentje vadijo zaenkrat kar v svoji opremi. Precej napak delajo prav pri podajanju. Na Viču so se zbrali mnogi »odsluženi« športniki: nekdanji atleti, judoisti, rokoborci in ostali.

Zelet bi preko našega študentskega lista povabiti vse, ki imajo veselje do

te živahne in možate igre, da se nam pridružijo. S seboj naj prinesejo le voljo in hrabrost. To slednje, srce, predvsem.

Pozanimal sem se še, kako je v drugih mestih Jugoslavije.

»V državi so tri podzveze: v Beogradu, Zagrebu in Splitu. V zvezni ligi so 4 moštva, ki tekmujejo po enojnem točkovnem sistemu (zaradi omejenih finančnih sredstev). Potrebujemo bomo pomoč športnega društva Ljubljana, ki je že pokazalo nekaj razumevanja s tem, ko skuša formirati obenem s klubom iz Kranja (tudi tam namreč pričenjajo z rugbyjem) novo podzvezo, ki bo v naslednjem letu dala enega člana za zvezno tekmovanje. Potrudili se bomo, da bomo že 29. novembra nastopili na turnirju v Splitu.

Seveda so vsi ti naši načrti odvisni od tega, če nas bo društvo sprejelo, ker bomo le tako lahko dobili podporo od rugby zveze Jugoslavije, ki jo nujno potrebujemo.«

S tem je bil naš prvi pogovor končan. Upam, da bodo nekaj dosegli. Tako bomo lahko kdaj drugič še pisali o njih in njihovih uspehih.

mac

Rekreacija od vsepovsod

LJUBLJANA. — Na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo uspešno deluje športna komisija pri FO. Pri svojem delu se poslužuje metod, s katerimi privablja čedalje večje število študentov. (Znani so njihovi zimski smučarski izleti in tečaji, ki sodijo med najboljše pripravljene tovrstne akcije na univerzi.) Tudi v letošnji jeseni, ko športna dejavnost na univerzi še ni krenila z mrtve točke, so pokazali precejšnjo mero dejavnosti.

V nedeljo, 12. oktobra, so priredili izlet v Rakov Škocjan. V veselim razpoloženju so si ob delno sončnem vremenu ogledali oba naravna mostova in prebrskali nekaj najbližnjih jam.

Udeleženci (med njimi so bila tudi dekleta, ki na splošno v športnem dogajanju na univerzi ne sodelujejo), so sklenili, da se bodo te oblike najenostavnejše rekreacijske dejavnosti — izletov — še udeležili.

GROBLJE PRI DOMZALAH. — Družina Počitniške zveze je priredila za študentke višje gospodinjske šole izlet h Mengeški koči. Kljub kislemu vremenu so udeležence prebile prijeten dan v tovariški družbi. Domenile so se, da bodo še vnaprej prirejale izlete, ki jim bodo služili za razvedrilo, za boljše spoznavanje med seboj in za odkrivanje naravnih lepote ožje domovine.

BEOGRAD. — 16. novembra bo konferenca Zveze študentskih športnih organizacij Jugoslavije. Delegati bodo ocenili delo organizacije in njenega vodstva v času od aprila 1960 do letošnje jeseni. Poleg drugih zanimivih točk bo na dnevnem redu tudi razprava o udeležbi na univerziadi v Porto Allegre 1963 in odločitev o usodi športnih srečanj sorodnih fakultet.

ZAGREB. — Ob tednu novincev na tunkajšnji univerzi je preko tisoč brucov sodelovalo na športnem brucovanju. Nastopili so v devetih športnih panogah: streljanju, nogometu, rokometu, košarki, odbojki, namiznem tenisu, plavanju, tenisu in šahu. Kljub temu, da smo upravičeno pričakovali popoln uspeh tega svojstvenega tekmovanja, temu ni bilo tako. Poražene ekipe so v večini primerov odnehale, tako da je bilo tekmovanje močno okrnjeno že v predtekmovalnih skupinah. (V finalu plavalcev je nastopilo le sedem tekmovalcev!)

Videti je, da tudi po drugih univerzitetnih centrih športna dejavnost med novimi študenti občutno peša. (Ne smemo pa pozabiti, da je študentska športna organizacija v Zagrebu še vedno neprimerno pred ljubljansko in mnogimi drugimi.)

ZVEZA ŠTUDENTOV, UREDİ ŠPORTNE VRSTE!

Na vseh širših zborih Zveze študentov od letošnje spomladi dalje je bila študentska športna organizacija ostro kritizirana. Večkrat tudi neosnovano in neprimerno.

Trezen pregled položaja pa je objektivno ocenjevalcu pokazal pravilno rešitev na dlani. Na fakultetah, kjer je bila iniciativa športnega odbora, pa tudi ZSSO — torej športnih forumov — nezadostna oziroma je sploh ni bilo — bi morala akcijo povzeti študentska organizacija. Predvsem s pravilno kadrovsko politiko.

Športna organizacija na posamezni fakulteti naj končno preneha veljati za rezervoar nesposobnih, nedelavnih ali pa rezerviranih članov Zveze študentov.

Ze prvi sestanek, ki naj bi pomenil konstituiranje novega upravnega odbora organizacije, je precej klavrno propadel. Poleg zastopnikov 4 fakultet in nekaterih višjih šol, sta manjkala tudi oba predstavnika študentskih domov.

Kaj takega si ne moremo privoščiti! Dobro vemo, da so bili kolegi izvoljeni na fakultetah že davno pred univerzitetno skupščino Zveze študentov. Prav tako je sekretariatu dobro poznana (iz prejšnjih let) komedija o netočnem oziroma prepozno obveščanju. Poleg športnih referentov na fakultetah imajo študentje

še svoje zastopnike v fakultetnih komisijah za predvojšo in telesno vzgojo, tako, da delo ne leži le na enem človeku.

V Naselju imamo, od poletja sem, edino res študentsko športno igrišče. Vsekakor bi bilo treba prav zaradi pomanjkanja primernih igrišč organizirano in skupno pripraviti načrt čimbolj smotrne

Vemo, pa si vseeno zakrivamo oči pred uporabo za čimvečje število uporabnikov. resnico, da je akcija univerzitetne komisije za uvedbo neobvezne redne vadbe (po športnih panogah) v glavnem propadla. Referat pri rektorju v tej nezavidljivi situaciji upravičeno pričakuje pomoči od obeh študentskih organizacij: tako ZSSO kot Zveze študentov. Sprašujemo se, le kako jo bomo sposobni nuditi, če lastnih vrst nimamo urejenih.

Vodstvo Zveze študentskih športnih organizacij se je delno spremenilo. Koncepti dela za množično telesnovzgojno udejstvovanje študentov pa so ostali isti. Z ugotovitvami vseh konstruktivnih kritik in na podlagi programa, ki ga bodo sekretariat skušal čimprej sestaviti — bomo lahko dosegli več kot v vseh letih doslej.

Treba bo le spremeniti odnos nekaterih posameznikov in vodstev Zveze študentov do odgovornih nalog, ki čakajo študentsko športno organizacijo.

RAZMIŠLJEVALNICA

In ves vesel odide, zavedajoč se, da ima sedaj nekaj, česar ni še nikoli imel in česar nimajo vsi.

Kaj vse ljudje ne prodajajo!!

Nekateri prodajajo sodobnost, drugi perspektive. Takšni so pač časi. Hudi časi, ljudje! Florijan na primer prodaja svoje memoare! Svoje prve vtise o koči znanosti!

Pa z menoj ni nič bolje. Kot rečeno, tudi jaz prodajam. Prodajam razmišljanja. V današnjem, stehiniranem svetu, ko se ljudje vse manj ukvarjajo z ideometeorološkimi pojavi, sem odprl trgovinico.

Najprej sem razmišljal, kakšen naslov naj bi ji dal. Lahko bi na primer zapisal: RAZPROM. V prevodu: Promet z razmišljanji. Lahko bi bilo tudi RAZ-MIS-PROM. Ali pa: MIS-RAZ-PROJA. Pa sem ostal kar pri domačem, celem naslovu.

Ljudje dandanes nimajo časa razmišljati. Kaj je torej boljšega kot to, da imajo tro-

vino z razmišljanjem? Cankar je sicer dal briljantno zamisel, in to marsikomu. Po njegovi ideji bi lahko kdo odprl prodajalno s prepričanjem. Pa kaj bi s tem! Saj ga dobiš za male denarje kjerkoli. Ni stvar, ki bi šla v prodajo.

In ker torej ljudje nimajo časa za razmišljanje, je za mojo trgovino veliko zanimanje. Prihajajo z vseh strani, romajo tako rekoč. Prodajam ljudem vseh poklicev. Največ se jih pripelje z avtomobili najboljših znamk, tisti pa, ki imajo fičoline, ponavadi najdlje čakajo, kajti postreči moram najprej tistim, ki se vozijo z boljšimi, lepšimi in svetlejšimi avtomobili. Vsem motoriziranim navijam cene do onemoglosti. Ponavadi jim prodajam robo z napako, saj je ne ločijo od dobre.

Pred dnevi sem prodal v enem dnevu trideset metrov razmišljanj.

Včeraj jih je na primer zmanjkalo. Celo noč sem moral razmišljati, da imam danes razmišljanja na zalogi.

In vendar sem najbolj vesel, če razmišljanja z napako vsilim uglednim ljudem. Ali pa obrtnikom.

Dijaki vojaki, univerzitetni profesorji in študentje imajo v tej trgovini popust. Dajem robo na dolgoročne kredite. Pred dnevi sem dal pol vatla razmišljanj celo zastoj. Prišel je nekdo in se mučil z vprašanjem, kakšno vrednost imajo pesmi nekega nagrajenega pisana.

Tako. Nekaj časa bo trgovina vozila, brez dvoma. Saj je na križišču, ki je med najprometnejšimi. Na vogalu, kjer se je srečala neumnost z norostjo. Ko pa ne bo šlo več, bom odprl prodajalno z žebli.

Kajti življenje je ena velika... prodajalna.

NAJPREJ bi bralce opozoril na to, da pri zgornjem naslovu ne gre za kakšno dvoumnost. Pogledal sem v Slovenski pravopis letošnje izdaje in nisem našel nobenega glagola, ki bi se glasil »razmišljati«. Gre torej za glagol razmišljati, če pa vam je pojem tuj, mi oprostite. Res vas nisem hotel mučiti, predvsem pa ne prisiliti k razmišljanju. Kajti tisti, ki bo hotel razmišljati, lahko pride v trgovino z gornjim naslovom, kjer prodajam na vatle, metre in čevlje. Da, RAZMIŠLJEVALNICA je naslov moje trgovine. Kje da je? Tam vendar, na vogalu Krapove in Ščukove ulice. Kje so te ulice? Preklete, kaj se niste nikoli učili literarne zgodovine? Krap je pisatelj kranjski, pred letom dni je objavil pesem v Cicifuju in po njem so imenovali ulico. Da, njega spoštujejo vsi občani, le arheologom se je zameril. Ti so, v privatnem obračunu, po njem imenovali kosti nekega neandertalca, danes znanega z imenom »krapinski človek«. Ščuka pa je literarni zgodovinar, ki je pel hvalo Krapu. Tako, sedaj smo si na jasnem. Moja prodajalna je na vogalu, kjer se je srečala neumnost z norostjo.

Kako sem prišel do tega, da sem odprl trgovino in pustil svoj umetniški poklic? Šlo mi je namreč hudičevsko slabo. Ni bilo denarja. Najprej sem prodajal svojo luknjo v čevlju, pa ni šla v promet. Ljudje so govorili, da jih imajo dovolj v svojih glavah. Potem sem se vrgel na pisanje, tako slabo mi je šlo. Pa me je ondan srečal Krap in rekel: »Ni lepo, tovariš kolega, da si začel s pisanjem. Pusti stvari, dandanes moramo zastopati načelo VSE SILE PROTI NELOJALNI KONKURENCI. Vrzi pero v koruzo, jaz pa ti, kot za vrnitev usluge, kupim prodajalno. Prodajal boš, kar boš hotel in kakor boš hotel.« No, vidite, tako sem dobil prodajalno. Sprva nisem vedel, kaj bi prodajal. Potem sem se spomnil, da gredo dandanes najbolj v promet razmišljanja. Misli! Teh do sedaj v našem mestu nisi mogel kupiti tako preprosto kot na primer kredo, ali pa podkvice za kopita svojih čevljev.

Rekel sem si: Joahime! Življenje je ena velika prodajalna. Vsakdo se gre trgovca in kupca. Kaj vse ne prodajajo. Kmetje prodajajo krompir, kajti jesen je. In študent, prav vsak, si želi na jesen obilo krompirja, kajti cela vrsta izpitov je na programu. Nekateri prodajajo svojo glavo, tako pravi ljudski pregovor, drugi prodajajo sol. Kadar prodajalec glave naleti na prodajalca soli, si skočita v lase. Kajti glava, ki je prišla v dotik s soljo, nima danes nobene veljave.

Razlika med prodajanjem krompirja in problemov ni velika. Vzamejo si stol in naložijo nanj probleme. Potem vsakemu mimoidočemu zašepetajo:

»Tovariš (ica), želiš mogoče kakšen problem?«

Vprašani najprej pazljivo pogleda okoli sebe. Kaj bi vendar ljudje mislili o njem, če bi izvedeli, da nima nobenih problemov. Ko vidi, da ni nobenega blizu, zašepeta prodajalcu problemov:

»Dajte mi jih pol kile. Takih velikih, z veliko začetnico, prosim lepo. Da, lahko jih je petnajst dek več. Nič ne de.«

Florijan: memoari

2

V mali koči poleg Uniona je one čase domovala študentska organizacija. Tudi Tribuna seveda. In prav njej, Tribuni, sem se zapisal. (Ponekod je običaj, da vsake kvatre nekaj odpišejo. Mene na Tribuni še niso, kljub temu, da nekateri nergajo, da bi bil že čas, da bi me. Le-ti mi pač niso pri srcu.)

Pri Tribuni sem pričel takorekoč na dnu lestvice. Stolček je bil že takrat simbol veljave. Sprva sem sedel na zaboji za premog, potlej na stolu v kotu sobe, nato na stolu ob mizi — to pa je že nekaj veljalo. In tako naprej. Danes sedim v glavnem na mizi — po domače, in zvonim z nogami. Kamu? — Morda že samemu sebi.

One dni pa je tudi Tribuna bila vse kaj drugega kot pa je danes. Če bi tedanjí šefi vedeli, kako bo današnjim študentom všeč »ta stara Tribuna«, se ne bi nikdar odločili za zamenjavo formata. A kaj moremo; tedanjim študentom in ostalim pa ni bila všeč taka kot je bila. Vsem pač ni mogoče ustfeči. Se k sreči, da je imela glavno besedo pri menjavi formata tiskarna.

Čuden tič je bila takrat Tribuna. Izhajala je štirinajstredno, pa tudi tritedensko in mesečno. Včasih pa je tudi za dalj časa onemogla pod finančnimi bremenmi. Ni zmogla, revica!

Naj vam privoščim kratko poljudno zgodbičco iz onih dni!

Kljub »subjektivnim in objektivnim težavam« — kot navadno pravimo, če se kje zatika, — si je Tribuna privoščila tudi aktualnost. Včasih ugodno aktualnost, enkrat pa celo neugodno.

Po kratkem zaostanku pri izhajanju (kdo neki bi se trafil z novimi) je neka številka (z zastarelim materialom) izšla prav takrat, ko je bil tak material kar preveč aktualen. Še dan današnji menim, da so botri sledečega ukrepa imeli le malo smisla za šalo. Nič niso grozili s tožbo, samo naročili so: tole ven in pika. In je bila velika kopica papirja zunaj — na dvorišču.

Naši »tribunaši« so bili od nekdaj iznajdljivi ljudje. Ko so ga že polomili, so hoteli iz tega pridobiti še neupravičen dohodek. Kanili so izrezljan papir prodati Odpadu. So pa drugi rekli, da ne. Tako pa smo se odločili za majhen kres.

Ob tej priliki sem dobil tudi navdih za svoje ime, s katerim sem se kasneje večkrat uspešno podpisal: Florijan.

Najprej smo zažgali desetino, ogenjček ni bil dosti prida. Potlej pa kar četrtino ostankov zlahtnega pisanja. Ogorki so že frčali preko hiše na cesto. Na cesti pa je stal miličnik in vse to opazil. Hitro je ugotovil, da lahko takšno lumparijo uprizorijo le študentje in že se je pojavil na licu mesta. Takoj je posredoval. Njegova zapoved, naj takoj prenehamo s kanibalskim cvrtjem lastnih pismenih izdelkov (mojih k sreči ni bilo zraven), se je končala pri meni. Kot najnižji na družbeni lestvici sem moral hitro stopiti po gasilni aparat, ki pa ni najbolje poskrbel za naš ogenjček. Oziroma je, ker ga je stara penasta zmes iz aparata lepo poživila. Videč našo tehničarano in vsestransko opremljeno poslušnost, se je miličnik v dobri veri umaknil. Tako smo lahko v miru nadaljevali z uničenjem

zaupnih materialov, kljub negodovanju nekih lokalnih forumov, ki so se zbalili za bližnje drvarnice.

Odsihdob nisem prevelik ljubitelj aktualnosti, kar se vidi tudi na meni samemu. Kot vidite, sem pa zato še vedno zraven, pri Tribuni namreč.

Takrat sem tudi vzljubil vlogo gasilca, ampak ne takega — običajnega, ampak specialnega. Prav takega, kot sem bil oni dan. Kljub temu, da sem reci in piši gasil, sem »de facto« prilival na ogenj. Ne dosti, seveda, a vendar dovolj, da se je plamenček še malo dvignil proti nebu.

No, saj ne rečem, da mi ostale gasilske manifestacije niso všeč, kot na primer gasilska veselica, nova brizgalna in drugi z vincom zaliti gasilski običaji. A moj Florijanov posel mi je le najljubši.

V onem času pa sem se posvetil še drugemu delu. Zakrknelo študentsko mladež je bilo treba segnati na športna igrišča, da si malo pretegne ude. Takrat je bilo to znatno lažje, kot pa je danes. Reformirani študij je bil na pohodu in prazne predavalnice naj bi dokazale, da mora novi študij kar čimprej priti. Tako je bilo študente lažje pretentati. Zdaj pa je stvar menda malo — nekateri pa pravijo precej — drugačna. Študij je ba- je privil študente, da ne morejo v telovadnice. Jasno, da ne morejo, če jih pa (telovadnic seveda) ni. Kdo pa že ves čas privija naše brhke kolegice, mi pa ni znano. Vem le, da jih ni bilo na spregled ne takrat ne danes.

Tako mi je, kot lahko sami vidite, v delu minilo drugo leto najlepših dni našega življenja. Res je, da sem bil vmes še dvakrat na autoputu. Vendar so se v zadnjem času kriteriji o delovnih brigadah malo zasukali, pa se s tem ne bi hvalil. Tajiti pa ne morem. Kar je res, je res. (Ali pa tudi ne, kdo ve!)

Prihodnjič pa vam zaupam, kako sem uspel kot pisec Florijanovega foruma.

Od Maribora

BEOGRAD: Student Stanislav Nikić, zdaj že zdravnik, se je prijavil za izpit iz ginekologije. To je bil njegov predzadnji izpit. V klinikah medicinske fakultete je običaj, da študentje prinese indekse najmanj dva dni pred izpitom, in to od 12. do 14. ure. Ker je Nikić v zadnjem hipu zvedel, da bo izpit opravljal na neki drugi kliniki, je hotel se pravočasno oddati indeks, toda uslužbenka, ki je sprejemala prijave, ga je odklonila, češ da je za dve uri zamudil rok. Potrkal je na vrata predstojnika, toda tam je dobil odgovor: zakon je zakon... Študent je zato položil izpit šele v oktobru. Birokracija, ki ji ni para!

ZAGREB: Letos je začela z delom fakulteta za politično znanost v Zagrebu. To je edina tovrstna šola v Jugoslaviji. Fakulteta bo formirala in dajala osnovno izobrazbo s področja novinarstva, propagandne dejavnosti, informativne službe kakor tudi za posebne politične službe, kot so zunanje zadeve in kadrovske organizacijske službe. Diplomanti te fakultete bodo predstavljali tudi osnovni kader za inštitute s področja družbenih in političnih znanosti. Letos se je na to šolo vpisalo 200 rednih študentov, ker zaradi težav s prostori izredni študij ni bil predviden.

SUBOTICA: Meščani Subotice se razburjajo nad početjem nekaterih skupin študentov, ki so postali preobojestni in se upirajo vsakršnemu redu. Večkrat se je že zgodilo, da so zaustavili tramvaj in niso hoteli plačati vozne karte, na plesiščih so izzivali prepire in se zaradi deklet pretepali po ulicah. Najtežji izgredi so bili v maju, ko je čas izpitov in bi morali največ študirati. Poročajo, da študentska organizacija ni nikogar kaznovala zaradi takega početja. Še sreča, da teh mladih pretepačev, ki še zdaleč ne zaslužijo tega, da so študentje, ni veliko.

do Skopja

Kmetje

Pa ne naši zdravi deželani. Tokrat gre za oceno študentske publike na dosedanjih (letošnjih) sobotnih prireditvah v študentskem naselju.

Kulturna komisija Študentskega naselja, ki skrbi tudi za zabavo in organizacijo sobotnih plesov, si je zadala nalogo, da te plesne popestri, da vanje vnese študentski duh, vedrino in sproščeno zabavo. Zato so pripravili za vsakikrat tudi po nekaj zabavnih točk med plesom. Tako so začeli in mnogi so pohvalili začetek njihove akcije.

Ondan me je zanimalo, kako jim gre. Menza Naselja je bila polna, vendar ne toliko, da bi govoril o gneči. Točili so samo pivo in sok, kar pa vzdušja ni nič motilo. Zdelo se mi je običajno... Nekako mi je bilo, ko je predsednik kulturne komisije stopil pred mikrofona in pozdaval vse goste. Napovedal je prvo točko sporeda, a glej vruga, že so se sli-

PP-17

Zdaj pa dajmo tistega, tistega od zida..., a za spremembo si ata Katrca natoči tudi pene... (Foto: Joco Znidaršič)

Dopoldan pri „Katrca“

»Katrca« je neločljivo povezana z življenjem slehernega prebivalca študentskega naselja.

Stopiš skozi vrt in kmalu se, če slediš puščicam, znajdeš za pultom, kjer te najprej sprejmejo z nasmehom in šele potem vprašajo, kaj bi...

Birt pri »Katrca« je Primožič Tone, ki bo marca dopolnil 67. leto. Nihče ga ne pozna pod tem imenom, študentje ga kličejo ata Katrca, pa tudi njegovi starosti je komaj verjeti. Kdo bi mu jo le prisodil, saj je uren, živahen in oči mu bliskajo kot kakšnemu mladeniču. Njegova hiša stoji že štirideset let (pred kratkim je praznoval ta jubilej v krogu svojega kolektiva v Trebnjem na Dolenjskem), ime pa nosi po njegovi prvi ženi Katrci. Ko mu je umrla in je ostal vdovec, domače ognjišče ni smelo ostati samo. Dobil je prav

šale s strani neumestne pripombe. Opazke so bile neokusne in še take, da jih zaradi neuduhovitosti ni treba zapisati... Jasno je bilo eno: pripravljavci programa so želeli najboljšo, saj so se nanj tudi pripravili. Bili so nemočni in nanje ne moremo valiti krivde, da niso znali pritegniti publike. Tako je sodeloval le ozek krog gostov, ki je morda slučajno prilezal do odra. Prepričani pa smo lahko, da si je tudi kdo iz zadnjih vrst želel, da bi slišal, kaj se dogaja spredaj. Toda to ni bilo mogoče. »Gostje« so se pogovarjali med sabo, se klicali in dajali neokusne pripombe. Bilo je bolj žalostno kot smešno. Zato so se zdele tudi zabavne točke vsiljene, čeprav smo nekatere vide-li prvič v Naselju.

Komisiji za zabavni program, ki je pokazala veliko iniciativno in pripravljenosti, da bi zadovoljila nečimerno plesno publiko ob množici predlogov, ki jih ima, še mi predlagamo naslednje:

- 1.) zabavnemu programu dati revialni značaj.
- 2.) če se zbirajo kandidati iz publike, je treba že prej pripraviti rezerve.
- 3.) preprečiti je treba zbiranje publike pred mikrofonom.
- 4.) Napovedovavec ali napovedovavka mora imeti prijeten glas in avtoritativen nastop.
- 5.) popraviti ali zamenjati bo treba mikrofona, ker so glasovi, ki prihajajo iz zvočnikov, popolnoma zmaličeni in nerazumljivi.

V začetku smo rekli: kmetje. Mislili smo na tiste posameznike, ki na sobotnih plesih s svojim vedenjem in pripombami motijo normalen potek zabave. Kolikokrat bomo o njih še govorili in pisali?

— de —

tako dobro ženo in gospodinjjo, kot je bila njegova prva. O njej je rekel sam ata Katrca, da je prava študentska mama, da je izvrstna kuharica in dobra žena.

Z gostilničarjem sva sedla za javorovo mizo, ki je bila pregrnjena s čistim prtom, in se začela pomenkovati. Vmes je stopil po polič evička, da sem hitreje spráševal in da sem laže pospravil dva sendviča, ki ju je postavil predme.

»Koliko generacij študentov se sominja te izza pulta?« je bilo moje prvo vprašanje.

»Kar stoji naša hiša,« je rekel in si popravljal kapo na glavi, »so k nam vedno zahajali študentje. O njih imam še danes dobro mnenje. To so fini ljudje. Dostojni in moram reči, da nima nihče pri meni niti za dinar dolga. Če kateri nima denarja, mu rečem: Povej, da si suh, pa ti bom dal zastoj!... Povem vam,« je nadaljeval, »da nisem še nikdar imel težav s študenti. Marsikdo se ga je res nalezal pri nas, a tepil se niso še nikoli. Samo enkrat je neka skupinica mislila, da bo pri meni tudi prenočevala in krokala do jutra, pa sem jih vrgel ven, in potem je bil mir.«

»Imate v kuhinji kakšno specialiteto, ki se imenuje po študentih?«

»Ne, tega nimamo,« je odgovoril, »pač pa imamo jetrca, pražena jetrca, po katerih stalno povprašujejo. Nikdar jih ne moremo dovolj navoziti. Študentje kupujejo pri nas sendviče, pecivo, pa krofe, ki jih pečemo za petek in svetek.«

»Kaj pa pijejo najraje?«

»Pišejo vedno najboljšo vino, čeprav je dražje. Največ prodamo dolenjskega evička. Tega imam vedno dovolj na zalogi, saj imamo veliko klet. Študentom točimo največkrat v lovski sobi, saj je tam najbolj prijetno.«

»Česa se iz svojega življenja najraje spomnite,« sem bil radoveden.

Malce je pomislil in nadaljeval: »Zame je bil najlepši dogodek moj šestdeseti rojstni dan, ki sem ga praznoval v Šentjerneju na Dolenjskem. Bilo je tako prijetno, da ne morem povedati...«

»Ste že kdaj slišali od študentov, da smo sredi študijske reforme,« sem ga popital.

Oba sva se nasmehnila. »Ne,« je rekel odkritosrečno, »zares ne.«

»Ali občutite, da v poletnih mesecih ni študentov v Naselju?«

»V tistih treh mesecih pade pri nas promet v gostilni za polovico,« je zaupal. »Pa ne samo zaradi prometa... če ni študentov, je tako mrtvo in počutimo se sami. Letos sem spoznal tudi precej tujih študentov. Všeč se mi Indonezijci. Zelo so pošteni in rad jih imam. Klobuk dol pred takimi ljudmi...«

»Zakaj nosite vedno to kapo na glavi,« sem ga vprašal in opozoril na pisano pokrivalo, ki ga že štirideset let nosi na glavi, ki se nežno svetlika, kar daje gostilničarju videz pristnega slovenskega birta.

»Kapa mi je drag spomin,« je rekel in si jo vnovič popravil: »Naredile so mi jo

rožnodolske žene za god. Ne morem se ločiti od nje.«

»Kakšno vino najraje pijete?«

»Cviček je najboljši. Če ga je liter premalo, pa dva!«

»Kam jo mahnete, kadar imate prost dan?«

»Na Dolenjsko...« je rekel, a stavek je končala natakarka, ki je slučajno slišala njegov odgovor: »... k Špringorci v Trebnju!« Mati je pogledala iz kuhinje in se smejala z nami, kajti tudi ona ve, da je Špringerca v Trebnjem atova simpatija.

»V katero ljubljansko gostilno greste, če imate čas?«

»V nobeno, čeprav imam dosti prijateljev, gostilničarjev. V vsakem prostem času berem časopise, včasih pa grem v kavarno Slon in berem ilustrirane revije.«

»Kam bi najraje potovali?«

»Po domovini. Bil sem že povsod po svetu, tudi v Rusiji, ko smo se v prvi svetovni vojni vojskovali za Franca Jožefa. V Dubrovniku sem že bil, pa bi šel rad spet...«

»Ste kdaj telovadili?«

»Sem star Sokol. Bil sem tudi v Pragi na vsesokolskem zletu...«

»Ste bili v mladih letih tudi lovec?«

»Seveda,« se mu je nasmehnilo. »To so padali zajčki... Gamse sem lovil pa v Predvorju!«

»Katera popevka pa Vam je najbolj všeč?«

»Na vaš »džec« se ne spoznam,« je rekel. »Zelo pa so mi pri srcu slovenske narodne. Kadar sem v »ročcah«, najraje zapojem tisto:«

Ko dan se zaznava, danica priplava... Seveda, mama se krega. Ta naša mama je res dobra ženska. Študentje ji tudi rečejo mama.«

Tako nama je minil čas. Posloviti se je bilo treba, kajti soba se je polnila z gosti. Pozdravljali so birta in on jim je prikimal. K sosednji mizi so se usedli štirje naseljaši, naročili liter (za začetek), da bi proslavili uspešno opravljen izpit. »Tako je pri nas,« je rekel ata Katrca, in podala sva si roke.

Tadej Munih

Tribuna - glasilo Zveze študentov
— Izdaja univerzitetni odbor ZSJ —
Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Jože Sušmeij; glavni urednik Niko Tlačar - Uredništvo in uprava, Tribuna Poljanska 6/II, telefon 30-123 - tekoči račun 600-14/3-587 - Letna naročnina 400 dinarjev, posamezni izvod 20 din - Rokopisov in fotografij ne vračamo - Tisk: CP Delo, Ljubljana Tomšičeva t. tel 23-523

tribuna